ФИФІ ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ ІЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКІУ

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЬАНДЗРЭ КЪЫДОКІ

№№88-89 (22.247) ● 2012 гъэм накъыгъэм (майм) и 17, махуэку ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокІ ● И уасэр соми 6-щ ●

adyghe@mail.ru
adyghepsale.ru

Иванов И. Б. «Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм щІыхь зиІэ и экономистыр» щІэльапІэ фІэщыным и Іуэхуи Іэ

Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Указ

Илъэс куэд льандэрэ хьэдэгу зэрылажьэм икІи республикэм и жылагъуэ гъащІэм жьыджру зэрыхэтым папщІэ «Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм щІыхь зиІэ и экономист» щІэльапІэр фІэщыным **Иванов Ириз Борис и ныхъ** - «Къалэм щхъуантІагъэхэр щагъэкІ и хозяйство» муниципальнэ мэкъумэш предприятэм и унафэщІым экономикэмрэ финансхэмкІэ и кІуэдзэм.

Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КЪАНОКЪУЭ Арсен

Налшык къалэ
2012 гъэм накъыгъэм и 10-м
№77-УГ

Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэ

2012 гъэм накъыгъэм и 15-м *№237-рп*

Кавказ зауэм хэкІуэда адыгэхэм я фэеплъ махуэм зыхуэгъэхьэзырын икІи ар егъэкІуэкІын мурадкІэ:

1. Кавказ зауэм хэкІуэда адыгэхэм я фэеплъ махуэм зыхуэгъэхьэзырынымкІэ икІи ар егъэкІуэкІынымкІэ кьызэгъэпэщакІуэ комитетым хэтхэр къэщтэн мы Унафэм и гуэдзэным зэриты хуэдэу.

2. КьызэгъэпэщакІуэ комитетым хуэгъэувын Кавказ зауэм хэкІуэда адыгэхэм я махуэм теухуауэ ирагъэкІуэкІыну лэжьыгъэхэм я планыр зэхэлъхьэу кьыщтэну.

3. Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм ФинансхэмкІ и министерствэм хуэгъэувын ищхьэкІэ кьыщыгъэлъэгъуэ Іуэхуэр егъэкІуэкІыным тригъэкІуэдэн папщІэ 2012 гъэм Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и республикІэ бюджетым «2009 - 2012 гъэхэм Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и щэнхабзэм зегъэужьынымрэ республикІэ программэ хэхар гъэзэщІэным щыхухаха ахъщэм щыщу сом мин 200.0 Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм ЩэнхабзэмкІэ и министерствэм хуиутІыпщыну.

Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэщі ГЕРТЕР Иван

Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и Правительствэм 2012 гъэм накъыгъэм и 15-м кьыдигъэкІа Унафэ №237-рп-мкІэ кьыщтащ

Кавказ зауэм хэкІуэда адыгэхэм я фэеплъ махуэм зыхуэгъэхьэзырынымрэ ар егъэкІуэкІынымкІэ кьызэгъэпэщакІуэ комитетым

хэтхэр

Гертер И. К. - Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и Правительствэм и УнафэщІыр *(кьызэгъэпэщакІуэ комитетым и унафэщІщ)*

Фыр Р. Б. - Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм щэнхабзэмкІэ и министрыр *(кьызэгъэпэщакІуэ комитетым и унафэщІым и кьуэдзэщ)*

Ажахуэ Кь. М. - Дунейпсо Адыгэ Хасэм и тхьэмадэр *(зэгурыІуауэ)*

Васильев С. В. - къэрал кІуэцІ ІуэхуэхэмкІэ министру Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм щыІэр *(зэгурыІуауэ)*

Кьалмыкъ Ж. А. - Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и Адыгэ жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм я зэзыгъэІу советым и тхьэмадэр *(зэгурыІуауэ)*

Кьумахуэ М. Л. - Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм Щыхубэ хьыбарегъащІэ Іуэхуэщ ІэхэмкІэ и къэрал комитетым и унафэщІыр

Пархоменкэ Ю. В. - Прохладнэ къалэ округым и щІыпІэ администрацэм и Іэтащхьэм и къалэнхэр зыгъэзащІэр *(зэгурыІуауэ)*

Пащты Б. С. - Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм Жылагъуэ, дин зэгухьэныгъэхэм я ІуэхуэхэмкІэ и къэрал комитетым и унафэщІыр

Темиржанов М. О. - Шэрэдж муниципальнэ районым и щІыпІэ администрацэм и Іэтащхьэр *(зэгурыІуауэ)*

Хьэгъэс З. А. - Налшык къалэ округым и щІыпІэ администрацэм и Іэтащхьэр *(зэгурыІуауэ)*

Хьыжрокъуэ С. Б. - Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм щІалэгъуалэм я ІуэхуэхэмкІэ и министрыр

ХьэфІыцІэ М. М. - «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэр, «Адыгэ Хасэ» Къэбэрдей-Балкъэр республикэ жылагъуэ зэгухьэныгъэм и тхьэмадэр *(зэгурыІуауэ)*

ЩхьэгъэцІэ С. Хь. - Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм егъэдзэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ и министрыр

Жэгуауэ К. С. - «Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм щыщу щхьэхэс зауэм хэтахэм я союз» жылагъуэ зэгухьэныгъэм и тхьэмадэр *(зэгурыІуауэ)*

Кавказ зауэм хэкІуэдахэм я фэеплъым теухуа дауэдапщэхэр КъБР-м щекІуэкІынущ

КЪБР-м и Правительствэм и Унэм Кавказ зауэм хэкІуэда адыгэхэм я фэеплъ махуэм зыхуэгъэхьэзырынымрэ ар егъэкІуэкІынымкІэ кьызэгъэпэщакІуэ комитетым и зэІуэцІэ щыІэм Правительствэм и Унафэщі, кьызэгъэпэщакІуэ комитетым и Іэтащхьэ Гертер Иван кьызэхуэсахэм яІу кьигъэкІыжащ мы Іуэхум мыхьэнэщхьэу зэриІэр икІи ар икъукІэ зэщІэгъэуІуэуэ зэрегъэкІуэкІыпхьэр.

КЪБР-м щэнхабзэмкІэ и министр Фыр Руслан кьыщыпсалъэм жиІащ фэеплъ махуэм екъэлъа дауэдапщэхэр республикэм и щІыпІэ псоми зэрыщекІуэкІынур. Іуэху нэхъыщхьэхэр республикэм и кьалащхьэм кьыщызэрагъэпэщынущ накъыгъэм и 20-м щегъэжьауэ. Кавказ зауэм хэкІуэда адыгэхэм я мемориальнэ деж а махуэм и пщыхьэщхьэм зэгухьэныгъэм щІалэгъуалэ зэгухьэныгъэм хэм я зэпыщІэныгъэр гъэбыдэныр зэрыларар. Абы ипкъ икІи, КЪБР-м и Правительствэм кьыдигъэкІа Унафэм тету ди хэгъуэгуфІ щІалэгъуалэ икІыну ныбжьыщІэхэр кьызыхуэтынШэу сыткІи кьызэгъэпэщын зэрыхуеІми кьытеувыІащ кьэкІэльэр.

Министрым зэрыжиІамкІэ, Кавказ Ищхьэрэм и щІалэгъуалэм «Мэшыкъуэ-2012» лагерым ящэну проектхэм я фІагъыр дагъуэнщэу кьыхэха хъун папщІэ, накъыгъэм и 19 - 22 махуэхэм щІалэгъуалэ зэхуэсхэ Налшык щрагъэжьІуэкІынущ (абы республикІэ бюджетым кьыхэкІыу сом зы мелуанрэ мин 250-рэ хухахынущ). Зэхьыхьэм КИФШІ-м и хэгъуэгу псоми кьыкІа ныбжьыщІэ 400-м щІигъу хэтынущ, зи ныбжьыр илъэс 18-м щегъэжьауэ илъэс 30-м нэсхэр.

Абыхэм я ІэдакъэщэкІэхэр Іэщ щІагъэкІыхэм кьалъхьэта нэужь, Псыхуабэ кІуэнухэр кьыхахыну аращ. А кьалэм дэт Мэшыкъуэ бгым и лъабжьэм щекІуэкІыну лагерыр бадзэуэгъэм и І-м кьызэІуахыну, япэ плъэр мэкъуауэрэгъуэм и І - 9-хэм, егІуанэр 9 - 17-хэм хуоІэ. Абы нэхъыщхьэу щрагъэкІуэкІынущ социальнэ, бизнес проектхэр зэхэлъхьэныжкІэ зэпсэльэныгъэхэр, лекцэхэр, зэІущІэхэр. Кьыхэгъэщыпхъэщ, лагерым пашэщыхьэхэм, ящІа лэжьыгъэм елытагъэ, сом мин 30-м щегъэжьауэ сом мин 150-м нэс зэрыратынур.

Хабзэ зэрыльхъэм тету, бадзэуэгъэм и 3-р Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и щІалэгъуэ-ныгъэхэр, льэпкъ зэхуэмыдэхэм я псэукІэр щыпхъэхуэ -пщІантІэ щыкІуэхэр» кьраГъуэвэ, ди Іэщ-ІагъэлІхэм, щІэныгъэлІхэм мастер-классхэр ят, льэпкъ джэгуІхэхэмкІэ зэпоуэ, щыпхъэщхьэм щІэныгъэм и концерткІэ махуэр еух.

Нэгъабэ Мэшыкъуэ Іуащхьэм дежи щекІуэкІа лагерым ди щІалэгъуалэм щыІэ щрагъэхъуа ехьулІэныгъэхэм ятепщІыхьмэ, хуабжьу мыхьэнэшхуэ иІэщ мыбы, сыт щхьэкІэ жыпІэмэ, жэрдэмщІакІуэ ныбжьыщІэм кьрихьэжьа Іуэхур ГъащІэм хипщэн щхьэкІэ грант кьхьэ.

Зэпыщ и кІуэхьм Уянаевым кьигъэзэгъуащ зи гугъу ящІ Іуэхуэр зыхуей хуэзэу екІуэкІын папщІэ министерствэхэм, ведомствэхэм и щІэныгъэ щІалэгъуалэм я ІуэхуэхэмкІэ министерствэм и кІэщІэ зэрыщІэн.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

● Политикэ партхэм

Сурэтыр **КЪАРЕЙ Элинэ** *триХаш.*

ЛІыкІуэхэр къыхах

«Урысей зэкъуэт» политикэ партым и Къэбэрдей-Балкъэр щІыпІэ къудамэм и XXI конференцыр вэсэмахуэ зэхахащ. Ар иригъэкІуэкІащ Къэбэрдей-Балкъэр мэкъуэщ академием и ректор, партым и Совет нэхъыщхьэм хэт Жэрыкъуэ Борис.

МАНДАТ комиссэм и зэІущІэм игъэхьэзыра протоколым конференцым кьрихьэлІахэр щигъэгъуэзащ а комиссэм хэт **Шутко Николай.**

- 2012 гъэм мэлыжьыхьым и 16-м ирихьэлІэу «Урысей зэкъуэт» политикэ партым и Къэбэрдей-Балкъэр щІыпІэ къудамэм хэтащ цыху 46.099-рэ, - жиІащ абы. - Щыпхъэ политикэ советым и унафэкІэ, мэлыжьыхьым и 28-м абы хагъэхьащ цыхуэ 151-рэ, республикэм и щІыпІэ зэхуэмыдэхэм щыІэ къудамэу 15-м я лІыкІуэу. Партым и уставым ипкъ иткІэ, XXI конференцым хэтщ щІыпІэ политикэ советым щыщу цыху 55-рэ, гъэзэщІакІуэ комитетым и унафэщІыр, кьэпщІакІуэ комиссэм хэт цыхуэ 9. Псори зэхэту мы зэІущІэм кьрихьэлІащ цыхуэ 178-рэ, абыхэм ящыщу 121-р республикэ къудамэ 13-м я лІыкІуэщ, 48-р щІыпІэ политикэ советым хэтщ, 8-р - кьэпщытакІуэ комиссэм щыщщ.

Конференцыр нэхьыбэу зытеухуар «Урысей зэкъуэт» политикэ партым и XIII съездым Къэбэрдей-Балкъэр щІыпІэ къудамэм и лІыкІуэу хэтыныгъэр хахьыкІ. А пщІэр льагъэсащ «Ленинцы» мэкъуэмэш кооперативым и унафэщІ Бедюжэв Владимир, УФ-м и Федеральнэ Зэхуэсым ФедерацэмкІэ и Советым хэт Бечелов Ильяс, Прохладнэ район администрацэм и Іэтащхьэ Василенкэ Александр, УФ-м и Федеральнэ Зэхуэсым и Къэрал Думэм и депутат Геккиев Заур, КЪБР-м ЩыхьэкІ хьыбарегъащІэ ІэнатІэхэмкІэ и къэрал комитетым и унафэщІым и къуэдзэ Галлыев Ахьмэт, Къэбэрдей-Балкъэрым и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я Администрацэм и Унафэщі Жаборэ Владимир, КЪБР-м и Парламентым и Тхьэмадэм и япэ къуэдзэ Жаным Руслан, «Артмедиа» ООО-м и директор, «Урысей сабий фонд» урысейпсо жылагъуэ псалащІэ фондым и Къэбэрдей-Балкъэр къудамэм и унафэщІ Иуан ФатІимэ, УФ-м и Федеральнэ Зэхуэсым ФедерацэмкІэ и Советым хэт Кьэжэр Альберт сымэ.

АпхуэдэУи съездым лІыкІуэу щыІэнущ «Урысей зэкъуэт» партым и Совет Нэхъыщхьэм хэт Кьаноковъэ Арсен, партым и Генеральнэ советым хэтхэу Жэрыкъуэ Борисрэ Щхьэгуэш Адэлбийрэ.

Конференцым и лэжьыгъэм хэтащ КЪБР-м и Парламентым и Іэтащхьэ **Чеченов Аныар**, Правительствэм и УнафэщІ **Гертер Иван**, «Урысей зэкъуэт» партым и гъэзэщІакІуэ комитетым и лэжьакІуэ (Москва) **Чугреев Андрей** сымэ, нэгъэщІэхэр.

ИСТЭПАН Залинэ.

● Зэ Іущ Іэхэр

«Мэшыкъуэ-2012» лагерым кІуэнухэм загъэхьэзыр

КЪБР-м и Правительствэм и Унэм «Мэшыкъуэ-2012» кавказэпсо щІалэгъуалэ лагерым КЪБР-м щыщу кІуэнухэр убзыхуным елэжьы кьызэгъэпэщакІуэ комитетым и зи чэзу зэхьыхэр дыгъуасэ щыкІэхэтащ.

Ар кьызэІущхащ икІи иригъэкІыжащ КЪБР-м и Правительствэм и Унафэщым и къуэдзэ Къэбэрдей Къэрэшей.

«МЭШЫКЪУЭ-2012» лагерыр мы гъэм зэрекІуэкІыну щІыкІэм, абы ирагъэблэгъэнуэхэм, щІалэгъуалэм утыку кьрахьэн хуей Іуэхуэхэм, КЪБР-м и лІыкІуэхэм лагерым зэрызыхуагъэхьэзырым теухуауэ кьэпсэльащ КЪБР-м щІалэгъуалэм я ІуэхуэхэмкІэ и министр Хьыжрокъуэ Сультан.

Абы кьыхигъэщащ лагерым и кьалэн нэхъыщхьэр щІалэгъуалэм я кьэуэным зегъэужьыныр, социальнэ щытыкІэр егъэфІэкІуэныр, щІалэгъуалэ зэгухьэныгъэхэм я зэпыщІэныгъэр гъэбыдэныр зэрыларар. Абы ипкъ иткІэ, КЪБР-м и Правительствэм кьыдигъэкІа Унафэм тету ди хэгъуэгу щІалэгъуалэ икІыну ныбжьыщІэхэр кьызыхуэтынШэу сыткІи кьызэгъэпэщын зэрыхуеІми кьытеувыІащ кьэкІэльэр.

Министрым зэрыжиІамкІэ, Кавказ Ищхьэрэм и щІалэгъуалэм «Мэшыкъуэ-2012» лагерым ящэну проектхэм я фІагъыр дагъуэнщэу кьыхэха хъун папщІэ, накъыгъэм и 19 - 22 махуэхэм щІалэгъуалэ зэхуэсхэ Налшык щрагъэжьІуэкІынущ (абы республикІэ бюджетым кьыхэкІыу сом зы мелуанрэ мин 250-рэ хухахынущ). Зэхьыхьэм КИФШІ-м и хэгъуэгу псоми кьыкІа ныбжьыщІэ 400-м щІигъу хэтынущ, зи ныбжьыр илъэс 18-м щегъэжьауэ илъэс 30-м нэсхэр.

Абыхэм я ІэдакъэщэкІэхэр Іэщ щІагъэкІыхэм кьалъхьэта нэужь, Псыхуабэ кІуэнухэр кьыхахыну аращ. А кьалэм дэт Мэшыкъуэ бгым и лъабжьэм щекІуэкІыну лагерыр бадзэуэгъэм и І-м кьызэІуахыну, япэ плъэр мэкъуауэрэгъуэм и І - 9-хэм, егІуанэр 9 - 17-хэм хуоІэ. Абы нэхъыщхьэу щрагъэкІуэкІынущ социальнэ, бизнес проектхэр зэхэлъхьэныжкІэ зэпсэльэныгъэхэр, лекцэхэр, зэІущІэхэр. Кьыхэгъэщыпхъэщ, лагерым пашэщыхьэхэм, ящІа лэжьыгъэм елытагъэ, сом мин 30-м щегъэжьауэ сом мин 150-м нэс зэрыратынур.

Хабзэ зэрыльхъэм тету, бадзэуэгъэм и 3-р Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и щІалэгъуэ-ныгъэхэр, льэпкъ зэхуэмыдэхэм я псэукІэр щыпхъэхуэ -пщІантІэ щыкІуэхэр» кьраГъуэвэ, ди Іэщ-ІагъэлІхэм, щІэныгъэлІхэм мастер-классхэр ят, льэпкъ джэгуІхэхэмкІэ зэпоуэ, щыпхъэщхьэм щІэныгъэм и концерткІэ махуэр еух.

Нэгъабэ Мэшыкъуэ Іуащхьэм дежи щекІуэкІа лагерым ди щІалэгъуалэм щыІэ щрагъэхъуа ехьулІэныгъэхэм ятепщІыхьмэ, хуабжьу мыхьэнэшхуэ иІэщ мыбы, сыт щхьэкІэ жыпІэмэ, жэрдэмщІакІуэ ныбжьыщІэм кьрихьэжьа Іуэхур ГъащІэм хипщэн щхьэкІэ грант кьхьэ.

Зэпыщ и кІуэхьм Уянаевым кьигъэзэгъуащ зи гугъу ящІ Іуэхуэр зыхуей хуэзэу екІуэкІын папщІэ министерствэхэм, ведомствэхэм и щІэныгъэ щІалэгъуалэм я ІуэхуэхэмкІэ министерствэм и кІэщІэ зэрыщІэн.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

ДУНЕЙМ ЩЫХЬЫБАРХЭР

Палестинхэм я гуауэр

Вэсэмахуэ палестин ныбжьыщІэхэмрэ Израильм и щІалэгъуэмрэ зэжьэхэуэ нэужь, щІыхь 83-рэ уІэгъэ хъуащ. Ахэр псори зауэлІхэм мывэ езыгъэІыщща щІалэгъуалэм ящыщщ.

Кьаугъэр кьыщыхъуар «Офер» тутнакъэщымрэ «Каландия» блокпостымрэ я дежщ (Рамаллах кьалэм и ищхьэрэ лъэныкъуэмкІэ).

Израильмрэ Палестинмрэ я гъунапкъэхэм пэгъунэгъу Бейт-Ханун кьалэм щыпсэуэр зауэлІхэм япэуа нэужь, нэпс кьыщІэзыху газ кьыхаутІыпщхьэрэ, щІыху 25-рэ сымаджэщым ирашэлІащ.

Иордан псым и кьуэкІыпІэ Іуфэмрэ Газэ секторымрэ щыпсэу палестину мин бжыгъэхэм вэсэмахуэ демонстрацэхэр ирагъэкІуэкІащ, ильэс 64-рэ и пэкІэ лъэныкъэ щызэтракъута Накбэ махуэм - гузэвэгъэшхуэм и махуэм - и фэеплъ. Израильм и дзэм ахэр зэбгрихуащ хьэфм кьыхэщІыкІа шэкІэ, нэпс кьыщІэзыху газкІэ. 1948 гъэм Палестинэм и щІыналъэр залымыгъэкІэ ирагъэбгынауэ щытащ палестин мин 750-м щІигъэм.

Нобэ палестинхэр щІыху мелуан 11-м ноблагъэ. Абыхэм я ныкъуэр хамэщІхэм щыпсэуэн хуей мэхьу. Иордан псым и кьуэкІыпІэ ІуфэмкІэ щыІэр палестин мелуани 2,4-м ноблагъэ, Газэ секторми щопсэу цыху мелуан 1,7-рэ хуэдиз, Израилым хэхэсу щыІэр зы мелуаным щІегъу. Адрейхэр Иорданым, Сирием, Ливаным, Мысырым, нэгъэщІ хьэрыл къэралхэм, Европэм, США-м, Канадэм, Латин Америкэм щопсэу.

ЯхуэукІакъым

Колумбием и кьалащхьэ Богота дыгъуасэ бомбэ лъэщ кьыщыгъэуащ, къэрал кІуэцІ ІуэхуэхэмкІэ министр Лондоньо Фернандо яукІын я мураду. ЩыхуитІ хэкІуэдащ, 31-рэ уІэгъэ.

Бомбэр кьыщагъэуащ транспорт ящхьыбэ щызекІуэу кьалэм иІэ узрам нэхъыщхьэхэм ящыщ зым. Мотоциклым тес террористым бомбэр зэрыльыр министрым и автомашинэ къуэвыІам пэщІидзэри щІэпхъуэжащ. Лондоньо Фернандэ и водителымрэ гъунэгъуэ щыта автобусым и рулыр зыІыгъамрэ хэкІуэдащ. Езы министрыр уІэгъэ зы сымаджэщым ящащ, и щхьэхуэмэр щІыгъуу.

Полицэм кьызэрильытэмкІэ, терактыр ялэжьащ Колумбием Іэщ кІэ зэщІэуэзда и революционнэ къаруэхэм (РВСК). Абы ягу ирихьакъым США-м сату Іуэхуэр щхьэхуиту дилэжьыну Колумбиер зэрыгурыІуар. РВСК-р правительствэм 1964 гъэ льандэрэ пэщІэтщ, социальнэ захуагъэм и жылагъуэ ухуэным щІэбэну.

Мы махуэхэм

Накъыгъэм и 17, *махуэку*

п Хьыбар зыт жылагъуэм и дунейпсо махуэщ

п Гипертонием узыфэм ебэныным и дунейпсо махуэщ

п 1787 гъэм накъыгъэм и 17 -31-хэм Урысейм и пащтыхь гуащэ Екатеринэ II Кьырымым зыщиплъыхьащ. Ар щІэдзанІэ хуэхъуащ Урысей къэралым и ищІэ лъэныкъэмкІэ щытым. «Абы кьыхэкІыу а советхэм хэтыпхъэр зэфІэкІ зыбгъэдэхъ, Іуэху епГыкІэ пыухыкІар зиІэ щыхуэхэщІ», - жиІащ абы.

ЗэІущІэм щыхэпльэжащ министерствэхэм, ведомствэхэм я щІэныгъэ щІалэгъуалэ советхэр кьыщызэгъэпэщыным хуэгъэзэуэ ирагъэкІуэкІа лъэныкъэм кьриКІуэхэм. Иджыпсту апхуэдэ советхэр гъэзэщІакІуэ властым и органхэм я щІэныгъэ щІалэгъуалэ я зэдзэлъэныгъэр кьызэзыгъэпэщыфыну кьатыгъэ цыхуэр.

КЪБР-м Жылагъуэ, дин зэгухьэныгъэхэм я Іуэхуэхэмкі и къэрал комитетым и пресс-Іуэхуэщ Іапі Э.

Жылагъуэ советхэр къызэрагъэпэщ

КЪБР-м Жылагъуэ, дин зэгухьэныгъэхэм я ІуэхуэхэмкІэ и къэрал комитетым щекІуэкІащ Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и деж щыІэ Жылагъуэ советым и зэзыгъэуІу комитетым и зи чэзу зэІущІэ.

СОВЕТЫМ и зэгъэуІуакІуэ, профессор Тхьэгъэпсо Хьэжысмел зэІущІэм хэтахэм гу лъаригъэтащ властым и гъэзэщІакІуэ органхэм я деж кьыщызэрагъэпэщ жылагъуэ советхэр демократием зегъэужьыныжкІэ, щыхуэхэр кьэрал унафэр зегъэкІуэным кьыхъэшэныжкІэ Іэмал лъэщу зэрыкъуэмкІэ кьыщыгъаГъэхьа щІынальхэр (Кавказэри хэту) илъэс щыкІуэм кьриубыдэу кьызэхикІухьыным. п Илъэс 220-рэ ирокъу Нью-Йорк и фонд биржэр.

п 1944 гъэм Кьрым АССР-р якъутэжащ. Щыху мин 200 хуэдиз хьу кьрым тэтэрхэр я лъахэм залымыгъэкІэ ирашат.

п 1917 гъэм кьалъхуащ Урысей Федерацым и щІэныгъэ щІалэгъуалэм хуагъэзэрыгъэхьа щІынальхэр (Кавказэри хэту) илъэс щыкІуэм кьриубыдэу кьызэхикІухьыным. п Илъэс 220-рэ ирокъу Нью-Йорк и фонд биржэр.

п 1944 гъэм Кьрым АССР-р якъутэжащ. Щыху мин 200 хуэдиз хьу кьрым тэтэрхэр я лъахэм залымыгъэкІэ ирашат.

п 1917 гъэм кьалъхуащ Урысей Федерацым и щІэныгъэ щІалэгъуалэм хуагъэзэрыгъэхьа хуейщ, экзаменхэр зэрэтыну предметхэр кьыщыгъэлъэгъуауэ.

Зыуэ щыт кьэрал экзаменхэр ирагъэт мы кьыкІэлъыкІуэ предметхэмкІэ: математикэмкІэ, урысыбзэмкІэ, литературэмкІэ, физикэмкІэ, химиемкІэ, биологиемкІэ, географиемкІэ, тхыдэмкІэ, естественнэ щІэныгъэхэмкІэ, нэгъэщІ къэралыбзэхэмкІэ (инджылызыбзэмкІэ, франджыбзэмкІэ, нэмыцыбзэмкІэ, испаныбзэмкІэ), информатикэмрэ информацэ-коммуникацэ технологиехэмкІэ.

Зыуэ щыт кьэрал экзаменхэр зэгурагъэхьэныгъэм нэхъ зыгуфІэгъуэ щыгъуэзэ зыщыфІщІ хъунущ **www.edu.ru. www.egekbr.ru.** сайтхэм.

● Гу зытытапхъэ

Зыуэ щыт кьэрал экзаменхэр ирагъэтыжынущ

КЪБР-м Егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ и министерствэм кьызэритамкІэ, 2012 гъэм зыуэ щыт кьэрал экзаменхэр лъэхъэнэ хэхам (бадзэуэгъэм и 7 - 16-хэм) зытыжынухэр накъыгъэм и 15-м щегъэжьауэ щатхынущ «Егъэджэныгъэм и мониторингымрэ статистикэмкІэ республикэ центр» кьэрал Іуэхуэщ Іапі Іэу Налшык къалэм щыІэм (Лениным и уэрам, 8).

ЭКЗАМЕНХЭР ят хъунущ блэкІа ильэсхэм курыт еджапІэхэр кьэзыуахэм, профессиональнэ пэщІэдзэ щІэныгъэ, профессиональнэ курыт щІэныгъэ щрагъэгъуэт еджапІэхэр кьэзыуахэм, курыт щІэныгъэ нэгъэщІ кьэралхэм щызэзыгъэгъуэтахэм ящыщу и зэманым я экзаменхэр ятыну Іэмал зымыгъуэтахэм.

Экзаменым хэтын папщІэ бадзэуэгъэм и 5-м нэсыху льэІу тхыльхэр «ЕгъэджэныгъэмкІэ и мониторингымрэ статистикэмкІэ республикэ центр» Іуэхуэщ Іапі Іэм хуагъэхьын хуейщ, экзаменхэр зэрэтыну предметхэр кьыщыгъэльэгъуауэ.

Зыуэ щыт кьэрал экзаменхэр ирагъэт мы кьыкІэлъыкІуэ предметхэмкІэ: математикэмкІэ, урысыбзэмкІэ, литературэмкІэ, физикэмкІэ, химиемкІэ, биологиемкІэ, географиемкІэ, тхыдэмкІэ, естественнэ щІэныгъэхэмкІэ, нэгъэщІ къэралыбзэхэмкІэ (инджылызыбзэмкІэ, франджыбзэмкІэ, нэмыцыбзэмкІэ, испаныбзэмкІэ), информатикэмрэ информацэ-коммуникацэ технологиехэмкІэ.

Зыуэ щыт кьэрал экзаменхэр зэгурагъэхьэныгъэм нэхъ зыгуфІэгъуэ щыгъуэзэ зыщыфІщІ хъунущ **www.edu.ru. www.egekbr.ru.** сайтхэм.

Селигер гуэлым и Іуфэм щызэхуос

КЪБР-м ЩІалэгъуалэм я Іуэхуэхэмкі э и министерствэм хьыбар фегъащІэ «Селигер-2012» урысейпсо щІалэгъуалэ щІэныгъэ форумым и лэжьыгъэм зэгухьэныгъэ кьызэрахьэкІыжащ (цІыху 14), «Хьыбар кьэІуэхэр» (цІыху 5) ынэтІыныгъэхэм.

Проект нэхъыбэу кьалытахэр зейхэм грантхэр иратынущ. Форумым хэтынухэм мылькукІэ защІигъэкъуэнущ КЪБР-м ЩІалэгъуалэм я ІуэхуэхэмкІэ и министерствэм.

Зэхуэсыр зэрекІуэкІынум теуха хьыбар кьыщыпщІэфынущ www.forumseliger.ru сайтым е КЪБР-м и Правительствэм и pravitelstvokbr.ru порталым КЪБР-м ЩІалэгъуалэм я ІуэхуэхэмкІэ и министерствэм щиІэ кьудамэм.

Газетхэмрэ журналхэмрэ къезыгъэхьхэм ящІэн папщІэ

2012 гъэм и етІуанэ илъэс ныкъуэм газетхэмрэ журналхэмрэ Іэ щегъэдзыным хуибыдзэу накъыгъэм и 10 - 20-хэм махуипщІ лэжьыгъэ ирагъэкІуэкІ. А зэманым фэ кьэралми республикэми кьыщыдэкІ газет, журнал зыбжанэм я уасэхэм кІэрыгъэхуауэ Іэ тевдзэну Іэмал фиІэнущ.

Газетхэмрэ журналхэмрэ кьевгъэхьын папщІэ республикэм и пощт Іуэхуэщ Іапі э псоми Іэ щытевдзэ хъунущ.

КЪБР-м Федеральнэ пощт зэпыщІэныгъэмкІэ и управленэ.

ПІалэнэр зыгъэхъэныр ГЪУЩІО Зарифщ.

Лъэпкъ Іуэщыгъэ:

Лэжьыгъэм уегъэлъапІэ, щхьэхьнагъэм уегъэпуд.

● КъБР-м и Парламентым и Президиумым

Дыззрыбауэ хьэуар къабзэкъым

Къэбэрдей-Балъкъэрым и къалэхэм транспорт нэхъыбэ щыпсеиЕуэ я хэрамхэм щыдгъэуЕ я нэхъыбэм ирихьэлЕуу щхьэм мардэкЕ утлердым и оксиду, азотым и диоксиду, тхьыгъэбзащхьэм и оксиду хэт хьунир хуэдиналЕым щИнгъукЕ нэхъыбэ мохьу. КъБР-м и Парламентым и Президиумым и зэЕуцЕм Правительствэм щыхухаха зэманым къыщыщыпсальэм апхуэдэу жИащ республикэм щЫуэнсым и хьугъуэфЕигъуэхэмрэ экологиемкЕ и министр Гъызыев Берт.

АПХУЭДЭ зэкЕэльымыкЕуагъэ зэрыщыЕр кьигъэльэгъуащ КъБР-м Лабораторэ анализымрэ техникэ къэпщытэныгъэхэмкЕ щыЕ центрым щыгъуэ министерствэм Нашашыкъ. Проходнэ, Шэдэжм, Тырныауз къалэхэм иджыблагъэ щригъэкЕуэкЕа къэпщытэныгъэм. Экологие кэупщытэныгъэр, щыналъэ къэрал экологие кЕэлъапЕльныгъэ ирагъэкЕуэкЕ «КъБР-м дыкъэзыухъурееихь дунейр щы хьэмэным и ГъэхуЕ». республикЭ Законыр гъэзэщЕэным хиубыдэу. А зэлъашЕгъэр КъБР-м и къэрал властым и органхэм я лэжьакЕуэхэм ящыщу езыгъэжЕуэкЕыну зи къалэнхэр къащтащ, республикэм и щыналъэм хиубыдэу хэхауэ яхьумэхэр яубзыхуащ. 2011 гъэм и закъуэ зыхуэфащэ къэпщытэныгъэу 408-рэ хозяйствэ зезыхьэ субъектхэм я деж щрагъэжЕуэжЕащ икЕи административнэ къуэдыеу 286-м тралъхьащ.

Министрым и докладым къыщигъэльэгъуащ 2013 - 2025 гъэхэм ятещЕыхьауэ КъБР-м кЕэрыхубжьэрыхуэхэр зыхуей щыхуэгъэзэнэм хуэунэтЕа программэ хэха къызэрыщащтар. А программэм кЕэрыхубжьэрыхуэхэр зэхуэхъсэныныкЕэ лэжьапхъэхэр, а лэжьыгъэр тэмэму ирагъэкЕуэкЕын папщЕ муниципальнэ щыналъэхэр зыхуэфащэ Iэмэпсымэхэмрэ техникэкЕэ кЫзэрызэграгъэпэщыжьыр, кЕэрыхубжьэрыхуэхэм елэжьыну заводхэр зэрыщащЕынур щаубзыхуащ. Апхуэдэу куэд щЫуэ зэрыщытам ныкъэкЕыу къагъэсэбэныж мыхьэну агрохимикат тонн 44,5-р ягъэсын хуейщ. Псори зэхэту мы республикэ программэ хэхам сом меларди 2-рэ мелуан 267,5-рэ текЕуэдэнущ.

Гъызыев Берт кЫхьирэгъэхьэхуэкЕащ узынишагъэм и дежкЕэ шынагъуэ зыпылъ кЕэрыхубжьэрыхуэхэр зэрылъэгъуащ КъБР-м Лабораторэ анализымрэ техникэ къэпщытэныгъэхэмкЕ щыЕ центрым щыгъуэ министерствэм Нашашыкъ. Проходнэ, Шэдэжм, Тырныауз къалэхэм иджыблагъэ щригъэкЕуэкЕа къэпщытэныгъэм. Экологие кэупщытэныгъэр, щыналъэ къэрал экологие кЕэлъапЕльныгъэ ирагъэкЕуэкЕ «КъБР-м дыкъэзыухъурееихь дунейр щы хьэмэным и ГъэхуЕ» республикЭ Законыр гъэзэщЕэным хиубыдэу. А зэлъашЕгъэр КъБР-м и къэрал властым и органхэм я лэжьакЕуэхэм ящыщу езыгъэжЕуэкЕыну зи къалэнхэр къащтащ, республикэм и щыналъэм хиубыдэу хэхауэ яхьумэхэр яубзыхуащ. 2011 гъэм и закъуэ зыхуэфащэ къэпщытэныгъэу 408-рэ хозяйствэ зезыхьэ субъектхэм я деж щрагъэжЕуэжЕащ икЕи административнэ къуэдыеу 286-м тралъхьащ.

Министрым и докладым къыщигъэльэгъуащ 2013 - 2025 гъэхэм ятещЕыхьауэ КъБР-м кЕэрыхубжьэрыхуэхэр зыхуей щыхуэгъэзэнэм хуэунэтЕа программэ хэха къызэрыщащтар. А программэм кЕэрыхубжьэрыхуэхэр зэхуэхъсэныныкЕэ лэжьапхъэхэр, а лэжьыгъэр тэмэму ирагъэкЕуэкЕын папщЕ муниципальнэ щыналъэхэр зыхуэфащэ Iэмэпсымэхэмрэ техникэкЕэ кЫзэрызэграгъэпэщыжьыр, кЕэрыхубжьэрыхуэхэм елэжьыну заводхэр зэрыщащЕынур щаубзыхуащ. Апхуэдэу куэд щЫуэ зэрыщытам ныкъэкЕыу къагъэсэбэныж мыхьэну агрохимикат тонн 44,5-р ягъэсын хуейщ. Псори зэхэту мы республикэ программэ хэхам сом меларди 2-рэ мелуан 267,5-рэ текЕуэдэнущ.

Гъызыев Берт кЫхьирэгъэхьэхуэкЕащ узынишагъэм и дежкЕэ шынагъуэ зыпылъ кЕэрыхубжьэрыхуэхэр зэрылъэгъуащ КъБР-м Лабораторэ анализымрэ техникэ къэпщытэныгъэхэмкЕ щыЕ центрым щыгъуэ министерствэм Нашашыкъ. Проходнэ, Шэдэжм, Тырныауз къалэхэм иджыблагъэ щригъэкЕуэкЕа къэпщытэныгъэм. Экологие кэупщытэныгъэр, щыналъэ къэрал экологие кЕэлъапЕльныгъэ ирагъэкЕуэкЕ «КъБР-м дыкъэзыухъурееихь дунейр щы хьэмэным и ГъэхуЕ» республикЭ Законыр гъэзэщЕэным хиубыдэу. А зэлъашЕгъэр КъБР-м и къэрал властым и органхэм я лэжьакЕуэхэм ящыщу езыгъэжЕуэкЕыну зи къалэнхэр къащтащ, республикэм и щыналъэм хиубыдэу хэхауэ яхьумэхэр яубзыхуащ. 2011 гъэм и закъуэ зыхуэфащэ къэпщытэныгъэу 408-рэ хозяйствэ зезыхьэ субъектхэм я деж щрагъэжЕуэжЕащ икЕи административнэ къуэдыеу 286-м тралъхьащ.

Министрым и докладым къыщигъэльэгъуащ 2013 - 2025 гъэхэм ятещЕыхьауэ КъБР-м кЕэрыхубжьэрыхуэхэр зыхуей щыхуэгъэзэнэм хуэунэтЕа программэ хэха къызэрыщащтар. А программэм кЕэрыхубжьэрыхуэхэр зэхуэхъсэныныкЕэ лэжьапхъэхэр, а лэжьыгъэр тэмэму ирагъэкЕуэкЕын папщЕ муниципальнэ щыналъэхэр зыхуэфащэ Iэмэпсымэхэмрэ техникэкЕэ кЫзэрызэграгъэпэщыжьыр, кЕэрыхубжьэрыхуэхэм елэжьыну заводхэр зэрыщащЕынур щаубзыхуащ. Апхуэдэу куэд щЫуэ зэрыщытам ныкъэкЕыу къагъэсэбэныж мыхьэну агрохимикат тонн 44,5-р ягъэсын хуейщ. Псори зэхэту мы республикэ программэ хэхам сом меларди 2-рэ мелуан 267,5-рэ текЕуэдэнущ.

Гъызыев Берт кЫхьирэгъэхьэхуэкЕащ узынишагъэм и

АПХУЭДЭ зэкЕэльымыкЕуагъэ зэрыщыЕр кьигъэльэгъуащ КъБР-м Лабораторэ анализымрэ техникэ къэпщытэныгъэхэмкЕ щыЕ центрым щыгъуэ министерствэм Нашашыкъ. Проходнэ, Шэдэжм, Тырныауз къалэхэм иджыблагъэ щригъэкЕуэкЕа къэпщытэныгъэм. Экологие кэупщытэныгъэр, щыналъэ къэрал экологие кЕэлъапЕльныгъэ ирагъэкЕуэкЕ «КъБР-м дыкъэзыухъурееихь дунейр щы хьэмэным и ГъэхуЕ» республикЭ Законыр гъэзэщЕэным хиубыдэу. А зэлъашЕгъэр КъБР-м и къэрал властым и органхэм я лэжьакЕуэхэм ящыщу езыгъэжЕуэкЕыну зи къалэнхэр къащтащ, республикэм и щыналъэм хиубыдэу хэхауэ яхьумэхэр яубзыхуащ. 2011 гъэм и закъуэ зыхуэфащэ къэпщытэныгъэу 408-рэ хозяйствэ зезыхьэ субъектхэм я деж щрагъэжЕуэжЕащ икЕи административнэ къуэдыеу 286-м тралъхьащ.

Министрым и докладым къыщигъэльэгъуащ 2013 - 2025 гъэхэм ятещЕыхьауэ КъБР-м кЕэрыхубжьэрыхуэхэр зыхуей щыхуэгъэзэнэм хуэунэтЕа программэ хэха къызэрыщащтар. А программэм кЕэрыхубжьэрыхуэхэр зэхуэхъсэныныкЕэ лэжьапхъэхэр, а лэжьыгъэр тэмэму ирагъэкЕуэкЕын папщЕ муниципальнэ щыналъэхэр зыхуэфащэ Iэмэпсымэхэмрэ техникэкЕэ кЫзэрызэграгъэпэщыжьыр, кЕэрыхубжьэрыхуэхэм елэжьыну заводхэр зэрыщащЕынур щаубзыхуащ. Апхуэдэу куэд щЫуэ зэрыщытам ныкъэкЕыу къагъэсэбэныж мыхьэну агрохимикат тонн 44,5-р ягъэсын хуейщ. Псори зэхэту мы республикэ программэ хэхам сом меларди 2-рэ мелуан 267,5-рэ текЕуэдэнущ.

Гъызыев Берт кЫхьирэгъэхьэхуэкЕащ узынишагъэм и

Куэд зэфIахыр

● Коллегиехэр

КъБР-м Уахэныгъэмрэ архитектурэмкIэ и министерствэм и коллегием и зэIуIэ иджыблагъэ зэхэтащ. Абы щыIэхалъхьэжащ нэгъабэ я лэжьыгъэм кЫрикIуахэр.

МИНИСТР **Мамий Артур** и докладым зэрыщыжИамкIэ, псори зэхэту нэгъабэ псэупIэу метр зэбгъуэнатIэ мин 271,8-рэ ятащ. Ар ипэ ита итъэсым ельытауэ процентэ 102,9-рэ мэхъу. ПсэупIэу ящхьэм щыщу метр зэбгъуэнатIэ мин 235-р еза унагъуэхэм я мылтыкIэ ящIащ. Организацэ лIэужьыгъуэ псоми сом меларди 5-р мелуан 582-р мин 700-рэ и уасэ лэжьыгъэ ирагъэкIуэкIащ. Ар 2010 гъэм яхуэзэфIэкIам процент 22,7-кIэ щIегъу.

- Къыптэщыт къалэнхэр гъэзэщIынымкIэ щыдэкIуэу, цыхухэм я мазэ улахуэм хэгъэхъэнми гупытэ хуэтщIащ. ИтъэсымкIэ кIэм ар ику ину сом мин 15-м щIегъэтащ. «Зыуэ щыт заказчикым и директ»- ГКП-м нэгъабэ капитальнэ хэлъхьэныгъэу сом меларди 4-рэ мелуан 266-рэ мин 552-рэ хухахьну траухуати, мылтыкум и кьыхэкIыпIэ псоми я хьэкъкIэ меларди 3-рэ мелуан 266-рэ мин 532-рэ хуэзэщIагъэуIуащ. Ар зытращIыхьауэ щытам и процент 79,2-рэ мохьу, - жиIащ министрым. - Проходнэ районым хьыкъэ Альтуд. Псынщокъуэ, Колдраснкэ, Ново-Юрэ кэ жылагъуэхэм ильэс кIуап псы кIуапIэ зэкъыдэмыхьэ километр 13,4-м щыдэтпъхьащ, Аруан, Альтуд, Былым кьуажэхэм я хьэбгэщIахэм газыр яхуэтщащ. Аруан, Шэрэдж куейхэм волытышхуэ зрикIуэ тоК кIапсэхэр километр 33-м щигъум щыдкъуэдиящ. «Узынишагъэ хьуэмым и IуэхуэщапIэхэр зэрырагъэфIэкIуэнур- программэм зэрыщыыуб зыхуам тету, Къущхьэтау посёлкэмрэ Нарткъалэрэ я сымаджэщ нэхъыщхьэгъэхэр, Александровскэ станицэм дэтыр, республикэм и сабий клиникэ сымаджэщыр зыхуей хуэдгъэзащ, апхуэдэу Анзорей кьуажэм ныбжьыщIэ 660-рэ щеджэну школыщIэ кьыщыхэIутхащ. Федеральнэ законодательствэм щыгъэбедджыла цIыху щхьэхуэхэр псэупIэкIэ кьыхэгъэпэщыным техуэ ягъэщIа кьаблэнэр догъэзащIэ. Кьапщтэмэ, сом мелуан 16-рэ мин 858-м хуэзэ псэупIэ сертификату щыщIэ кьыдатащ.

Къэпсэльэм кьыхэригъэльэгъуамкIэ, 2011 - 2015 гъэхэм ятещIыхьа «ПсэупIэ» федеральнэ программэ хэхам «Уанэ щащIэхэр псэупIэкIэ кьыхэзгъэпэщыныгъэ» программэ гъэдэхэм тету, зэпеуакIэ кьыхахьнухэм я тхьылъхэр и пIалъэм ягъэхьэзыращ икIи а Iуэхуэм сом мелуан 22-м щигъу кьыхуахуэтыпащ.

АдэкIэ министрым зэпкърихащ ухуэныгъэхэр зэрекIуэкIыным ехьалъэ Къэрал департаментым объект зэмылIэужьыгъуэу 328-м щригъэкIуэкIа къэпщытэныгъэ 576-м кьаркIуахэм. Абыхэм япкъ иткIэ, административнэ кьуанщагъэ зыцIэжьаэм протоколи 131-рэ хуатхащ, къуэды зэрыратльхьэ унафэу 132-рэ кьащтащ. «КъБР-м Къэрал экспертизэмкIэ и IуэхуэщапIэ» ГУ-м и IэщагъэлIэхэр отчет тхьэхьэнэм кьриубыдэу объектэ 126-м я проект тхьылъхэм хэпльатэ, 120-м арэзы техьащ. Абы-хэм сом мелард 13-рэ мелуан 244-рэ хуоз.

Министрым жиIахэм дыщIигъуэку, зи нэхъыжь ЕмарIэм и Iуэхуэщафэр зэпкърихыуэ зэхьхьэм кьыщыпсэльащ «КъБР-м и уухаКIуэхэм я зэгугъэныгъэ» зи лэжьэкIэр зыубзыхуэж мыкоммерцэ организацэм (СРО) и унафэщI **Щыхьалы Эдуард.** Абы кьыхэпрохьэщIамкIэ, ухуэныгъэ езыгъэкIуэкIыну хуитыр я IуэхуэщапIэм зыщцэзыгъэтха ЕмарIэ-хэрщ. Нобэ а зэгухьэныгъэм организацэ 207-рэ зэтщ,Ахэр хуитщ, пIаз пщыхьыкIа гуэрн ямыIэу. Урысей Федерацэм и дэнэ щыпIи ухуэныгъэ лэжьыгъэхэр щригъэкIуэкIыну. Отчет лъэхъэнэм кьриубыдэу я гъэзэщIакIуэ кьудамэм тхьилъ куэд зэхуэгъэкIуащ, зэIущIэ зэмылIужьыгъуэхэр итъэхьэзыращ, УухакIуэхэм я лъэпкъ зэгугъэныгъэм, КИФЩI-м и СРО-хэм яхуиГэ пыщIэныгъэхэр иригъэфIэкIуащ, зи лэжьыгъэ зыубзыхуэ организацэхэм я Урысейм со сьедзэм хэтащ.

- УФ-м и Къалэхуэ кодексымрэ «Зи щхьэ хущытыкъ ЕмарIэхэм я Iуэхуэкъ» Федеральнэ законымрэ зэрыщыубзыхуам тету, нэгъабэ кьэпщытэныгъэу 80 едгъэкIуэкIатIа, щыIэ Хабзэхэр, Пащтыльэхэр, зэгъэлажьэныгъэм кьигъэувэр куэд дыдэрэ кьыхэпаудауэ кьэтхутащ. Кьапщтэмэ, дыдэщыIа ЕмарIэ ПсоИ флагъымрэ щынагъэнэмкIэ щеIаIэркъым, язныкьуэхэм абыхэм щыкIэпхыпIтыхэрхэм, граждан жэуапльныгъэр страхованэ зэращI зэгурыIуныгъэ яIэкъым, организацэ 50-м я апхуэдэ пIалъэр ящы я пIалъэм я пIэ квартальм икIащ, 77-м взносхэмкIэ щыхэр ятельщ. «Рубин», «СУ-№2», «Промстройсервис», «Спецгранитстрой», «Нерудстрой», «Iуащхьэмахуэ пэуагу управленэ», «Шэрэдж-1» ООО-хэм мы зэманым судкIэ дотхьэкъуэ, - кьиГъэтъэгъуащ Щыхьалы Эдуард.

- Уухуэныгъэм и ЕмарIэхэмрэ псэуапIалъхьэхэр кьыщIэзыгъэнэ промышленностымрэ уасэхэр щыщIэзыгъэув республикэ центр» ГУП-м и унафэщIым и кьалэнхэр зыгъэзащIэ **Беляев Оксанэ** нэгъабэ зэфIагъэкIахэм кьыхэхуэсахэр хигъэхъуэащ. Абы зэрыкиIамкIэ, 2001 гъэм и щIыналъэ сметэ-пщалъэм и пъабжьэр кьезэгъэщ зэхуагъэкIуащ. Ар Къэбэрдей-Балъкъэрым и Правительствэм кьыщтащ икIи федеральнэ бюджетым и хьэкъкIэ капитальнэ уухуэныгъэхэр щагъэкIуэныну обьектхэм я сметэ уасэр щагъэбедджыныкIэ кьагъэсэбэп пщалъэхэм я федеральнэ реестрым хагъэхьащ. Подрядэ уухуэныгъэ-монтаж организацэхэм кьат хьыбарэмрэ уасэхэр зыхуэдэмрэ тещIыхьауэ КъБР-м кьыщагъэсэбэп псэуапэпхъэхэм, конструкхэм, транспорт зэмылIужьыгъуэхэм хуэзэпхъэм я сметэ уасэхэр мазищ кьэс яубзыхуащ, псэупIэ метр зэбгъуэнатIэм пэкIуэ ахъшэр, уплъэр зэрыхьэн хуейр ягъэбедджылащ, нэгъуэщI гъэкьыгъэхэр зэфIагъэкIащ, унафэщIхэмрэ IэщагъэлIхэмрэIэщагъэжа семинар кьыхэзэрагъэпэщащ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Премьер-министр **Гертер Иван** кьыхэригъэщащ Уухуэныгъэмрэ архитектурэмкIэ министерствэм нэгъабэ IуэхуфI куэд зэрызэфIихэр, щыIэ гугъуехьхэм щыхэкIэ кьэмынэу, и къалэнхэм мыIеиуэ зэрыпэпъэщащ икIи ар зи Iэрыкlхэм фIыщIэ яхунщащ.

ХЬЭЖЫКЪАРЭ Алик.

● Прохладнэ къалэ

Накъыгъэм и 22-м щыхэплъэнущ

Прохладнэ къалэ округым и нэгъабэрей бюджетыр гъэзэщIа зэрыхьуар накъыгъэм и 22-м зэпкърахынущ. Апхуэдэ унафэ кьащащтащ щIыпIэ самоуправленэмкIэ советым и ещанэ сессием.

КЪАЛЭ советым и депутатхэм нэмыщI, кьызэгъэпэщакIуэ комитетым хагъэхьащ щIыпIэ администрацэм и Iэтащхьэм экологиемкIэ, промышленностымрэ финансхэмкIэ и къудамэ Чередник Натальерэ финансхэмкIэ управленэм и унафэщI Криворучкэ Иринэрэ. IуэхуэщапIэхэр, апхуэдэу къалэдэсхэр зэIухауэ екIуэкIыну едэIуэныгъэхэм хэтыну ирагъэблагъэ.

«2011 гъэм Прохладнэ къалэ округым и бюджетыр гъэзэщIа зэрыхьуар къэштэным и Iуэхуэкlэ» щIыпIэ самоуправленэм и советым и унафэм и проектым щIыхьэгъэ хагъэгъуэзэн мурадкIэ, ари езы отчетри «Вести Прохладного» муниципальнэ га-зетым кьытрадзэнущ, щIыпIэ администрацэм и Iуэхуэщапсэ ящIащ.

Къэпсэльэм кьызэригъэльэгъуамкIэ, 2011 - 2015 гъэхэм ятещIыхьа «ПсэупIэ» федеральнэ программэ хэхам «Уанэ щащIэхэр псэупIэкIэ кьыхэзгъэпэщыныгъэ» программэ гъэдэхэм тету, зэпеуакIэ кьыхахьнухэм я тхьылъхэр и пIалъэм ягъэхьэзыращ икIи а Iуэхуэм сом мелуан 22-м щигъу кьыхуахуэтыпащ.

АдэкIэ министрым зэпкърихащ уухуэныгъэхэр зэрекIуэкIыным ехьалъэ Къэрал департаментым объект зэмылIужьыгъуэу 328-м щригъэкIуэкIа къэпщытэныгъэ 576-м кьаркIуахэм. Абыхэм япкъ иткIэ, административнэ кьуанщагъэ зыцIэжьаэм протоколи 131-рэ хуатхащ, къуэды зэрыратльхьэ унафэу 132-рэ кьащтащ. «КъБР-м Къэрал экспертизэмкIэ и Iуэхуэщапсэ» ГУ-м и IэщагъэлIэхэр отчет тхьэхьэнэм кьриубыдэу объектэ 126-м я проект тхьылъхэм хэпльатэ, 120-м арэзы техьащ. Абыхэм сом мелард 13-рэ мелуан 244-рэ хуоз.

Министрым жиIахэм дыщIигъуэку, зи нэхъыжь ЕмарIэм и Iуэхуэщафэр зэпкърихыуэ зэхьхьэм кьыщыпсэльащ «КъБР-м и уухаКIуэхэм я зэгугъэныгъэ» зи лэжьэкIэр зыубзыхуэж мыкоммерцэ организацэм (СРО) и унафэщI **Щыхьалы Эдуард.** Абы кьыхэпрохьэщIамкIэ, ухуэныгъэ езыгъэкIуэкIыну хуитыр я Iуэхуэщапсэм зыщцэзыгъэтха ЕмарIэ-хэрщ. Нобэ а зэгухьэныгъэм организацэ 207-рэ зэтщ,Ахэр хуитщ, пIаз пщыхьыкIа гуэрн ямыIэу. Урысей Федерацэм и дэнэ щыпIи ухуэныгъэ лэжьыгъэхэр щригъэкIуэкIыну. Отчет лъэхъэнэм кьриубыдэу я гъэзэщIакIуэ кьудамэм тхьилъ куэд зэхуэгъэкIуащ, зэIущIэ зэмылIужьыгъуэхэр итъэхьэзыращ, УухакIуэхэм я лъэпкъ зэгугъэныгъэм, КИФЩI-м и СРО-хэм яхуиГэ пыщIэныгъэхэр иригъэфIэкIуащ, зи лэжьыгъэ зыубзыхуэ организацэхэм я Урысейм со сьедзэм хэтащ.

- УФ-м и Къалэхуэ кодексымрэ «Зи щхьэ хущытыкъ ЕмарIэхэм я Iуэхуэкъ» Федеральнэ законымрэ зэрыщыубзыхуам тету, нэгъабэ кьэпщытэныгъэу 80 едгъэкIуэкIатIа, щыIэ Хабзэхэр, Пащтыльэхэр, зэгъэлажьэныгъэм кьигъэувэр

Ставрополь крайм къыщыхъуа гуэвэгъуэм хэкIуэдахэр Тырныауз щыщIалъхьэ

Тырныауз къалэм, Iуащхьэмахуэ районым щыпсэуэхэм ящыщу цыху минитIым щIигъу дыгъуасэ Абаев Султанбек и цIэр зезыхьэ гъуэздджэмкIэ школым къыщыхэзгъэщащ, а школым и унафэщI Кайчуевэ Людмилэрэ «Арабеск» ансамблым и художественнэ унафэщI Майбородэ Юлиерэ Iуплъэжьи папщIэ.

ГУЗЭВЭГЪУЭ дауэдапщэм хэтыну апхуэдэу Тырныауз къэкIуащ цIыхум и хуитныгъэхэмкIэ уполномоченнэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыIэ Зумакулов Борис, КъБР-м и Конституцэ Судым и Унафэщ Геляхов Абдуллахь, КъБР-м Мэз хозяйствомкIэ и къарал комитетым и унафэщI Соттаев Къурмэн, КъБР-м и Парламентым и депутатхэр, КъБР-м щэнхабзэмкIэ и министрым и къуэдзэ Карчаевэ Iэминат, КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм и департаментым и унафэщI Джапуевэ Тамарэ, Шэрэдж муниципальнэ районым и администрацэм и Iэтащхьэ Темиржанов Махьти, КъБР-м и цIыхубз артист Ульбашев Азнор, КъБР-м и муниципальнэ район псоми щэнхабзэмкIэ я управленэхэм я унафэщIхэр.

Iуащхьэмахуэ районым и администрацэм и Iэтащхьэ Малкаров Аслъэн дунейм ехьажахэм я Iыхьлъэхэм яхуэгуэзващ икIи районым хэщIыныгъэхэр зэригъэтащ, кьыхигъэщхьэхукIащ. Ильэс тIощIкIэ Хабчуевэ Людмилэ зи унафэщIу щыта ГъуазджэмкIэ школыр республикэм щыныхьыфI дыдэхэм ящыщ хуащ. «Людмилэ Александр и пхъур емызэщыжь лэжьакIуэт, щIыхь пэжт икIи унафэщI нэст», - жиIащ Малкаров Аслъэн. «Арабеск» къэфакIуэ ансамблыр ильэс щщыкIуплIым кьриубыдэу къэрал псом къыщащIыхуащ, ар республикэ, щIыналъэ зэхуэку, урысейпсо, дунейпсо зэпеуэ куэдым я лауреат ящIащ, 2009 гъэм УФ-м ЩэнхабзэмкIэ и министерствэм и стипендиат цIэр къыфIащащ. ИрагъэкIуэкI лэжьыгъэшхэм папщIэ Кайчуевэ Людмилэрэ Майбородэ Юлиерэ республикэм ЩэнхабзэмкIэ и министерствэм, КъБР-м и Парламентым я щIыхь тхьылъэр къратащ.

Республикэм и унафэщIхэмрэ щIыхьэмрэ я Iэмакулов Борис хэкIуэдахэм я унагъуэхэмрэ я Iыхьлъэхэмрэ яхуэгуэзващ. Апхуэдэу нэхъыжьхэм зэригъэтащ, кьыхигъэщхьэхукIащ. Ильэс тIощIкIэ Къэрачаевэ Iэминат, гъуазджэмкIэ сабий школым и лэжьакIуэ Джапуевэ Лейлэ сымэ.

ПэкIуэ щIидзэным и пэ кьыхэуу, Тырныауз къэкIащ Железноводск кьалэм щекIуэкIын хуея «Легенды Кавказа» Урысейпсо зэпеуэм и кьызэрэзэщащIхэм кьабгъэдэкI телеграммэ. Абы кьыщыгъэльэгъуат «Арабеск» ансамблым зэпеуэм щытекIуам и медальыр кьызэрыратар, Майбородэ Юлиерэ зэрылIауэ, «Легенды Кавказа» дыщэ дипломыр кьызэрыхуагъэфэщар.

Дунейм ехьажахэр зыдэлъ пхъэмбийхэр школым и унэм кьыщIахри, кьалэм щыIэ кхъэм щыпсалъэ.

Iуащхьэмахуэ районым и администрацэм и Iэтащхьэм кьыдигъэкIа унафэм икIи иткIэ дыгъуасэ щыгъуэ махуэу щытащ икIи Iуэхуэщапсэм я унэхэм фIыщIэ кьэрал ныпхэр кьыщыгъэльэхьэшхащ.

ТАРИМ Алисэ.

Библиотекэхэм сом мелуани 2 и уасэ тхылъхэр къыхуащэхунущ

КъБР-м и муниципальнэ библиотекэхэр дыззрыт илъэсым тхылъкIэ нэхъ къулей хьунущ, федеральнэ бюджетым къыхэкIыну ахъшэшхэм къызэрауТыщыным и фIыщIэкIэ.

КЪЭБЭРДЕЙ-Балъкъэр Республикэм и Правительствэр арэзы тезхьащ муниципальнэ библиотекэхэм тхылъхэр къахуэщэхуным трагъэкIуэдэн папщIэ 2012 гъэм федеральнэ бюджетым къыхэкI бюджет зэрыщыгъуэ трасфертхэр къауТыпщыным теухуауэ УФ-м Щэнхабзэмкlэ и министерствэм иращылIэну зэгурыIуэныгъэм и проектым.

КъБР-м щэнхабзэмкIэ и министрым и къуэдзэ Карчаевэ Iэминат зэрыжIамкIэ, а мурадхэм трагъэкIуэдэн папщIэ 2012 гъэм федеральнэ бюджетым къыхэкIыу сом мелуани 2-рэ мини 105-рэ къаIэрыхьэн хуейщ, абы ди республикэм и ахъшэуи сом мини 105-рэ хуэдиз щIагъуэнущ.

2008 - 2011 гъэхэм зэращIылIауэ щыта апхуэдэ зэгурыIуэныгъэхэр нэсу гъэзэщIа хъыбар зэрагъапщэкIэрэ сэ схуэжьIэнущ къэралым фIы и лъэныкъуэкIэ зэрызихъуэжар. Пэжщ, иджыпстуи арэзы дыкъэзэмыщI куэд дольагъу. ИпэкIэ дыкIуэтэн, Европэм щыIэ псэукIэм дыльэщIыхьэн папщIэ тегъащIапIэу дигъэнэ, ехьулIэныгъэ фIи зэнэ, фи мурадхэр кьывэхъулIэну си гуапэщ.

Тхыгъэри сурэтри зейр **ХУЖЬОКЪУЭ Натальещ.**

● Къэрал сыхьэт

Сыт гъащIэм щынэхъ шынагъуэр?

КъБР-м узынишагъэр хьуэмэнымкIэ и министрым и къалэнхэр зыгъэзащIэ Кlэнщlалий Анатолэ иджыблагъэ яIуащIа Налшык къалэ дэт курыт школ №10-м и еджакIуэхэм.

ЗэIущIэр гъэщIэгъуэну екIуэкIащ. Ныбжьыщхьэхэм я упщIэхэр теухуауэ Урысейм щекIуэкI псэукIэм зыщIимыхьуэжьым и щхьэхусыгъуэм, щIалэгъуалэм лэжьыгъэ зэрамыгъуэтым, узынишагъэр хьуэмэн Iэнатlэм щекIуэкI Iуэхугъуэхэм, нэгъуэщI куэдми.

- 1992 гъэм сэ Москва сыкIуащ аспирантурэм сыщеджэну, - жиIащ КIэнщIалий Анатолэ. - Абы щыгъуэм слъэгъуар си нэгу кьащIэзгъэхьэжмэ, кьэралыр мыпкъуншэт, ущыпсэну шынагъуэт, властыр зыунэтIыр Iэщэкl зэщIэзэда хьунщIащ IуэхугъэкIат. Ильэс тIощI дэкIащ абы льандэри, а зэманымрэ нобэрэ зэзгъапщэкIэрэ сэ схужьIэнущ къэралым фIы и лъэныкъуэкIэ зэрызихъуэжар. Пэжщ, иджыпстуи арэзы дыкъэзэмыщI куэд дольагъу. ИпэкIэ дыкIуэтэн, Европэм щыIэ псэукIэм дыльэщIыхьэн папщIэ тегъащIапIэу дигъэнэ, ехьулIэныгъэ фIи зэнэ, фи мурадхэр кьывэхъулIэну си гуапэщ.

Тхыгъэри сурэтри зейр **ХУЖЬОКЪУЭ Натальещ.**

СыщIэукIытэн си щIыбагъым къыдэзнакъым

● ДифI догъэлъапIэ

***Я щхьэ и унафэ ящIыжу дунейм тет лъэпкъхэм адыгэр къащIыкIэрыхур сыт? А упщIэр зымыгъэгъэрэ абы жэуап гуэр езымытрэ яхэт къыщIэкIынкъым лъэпкъ Iуэхур узыжь зыхуэхъуахэм. «Дэ дызыхэс адрей лъэпкъхэм нэхъыбэ дыпэхъ хуэныкъу, дынэхъ къэрабгъэ, хьэмэрэ еджа димыIэрэ? Хьэуэ. По атIэ, жылэ дызыхэсым яхуэмыдэу, ди Iуэхур нужь къыщIинэр? Ди псалъэ щIыпхымыкIыр?» - егъэув а упщIэ дыдэр 1912 гъэм къыдэкIа «Гъуаэ» газетым. Езымри жэуап иретыжу «Фыгъуэнэдыгъэу, зэгурымыIуагъэу тхэльращ». Мэхьэмэт Ехья ар Къунейтрэ щритхыкIар 1912 гъэрат, арщхьэкIэ Iуэхум нобэр къыздэсым зихъуэжау ф э теткъым.**

Къудамэ гъуахэр

БЕЙЦIЫКIУ Хьэзешэ илъэс 70 зэрырикъур ди газетым еджэхэм яжеIэну гукъыдэж щIэдгъэтар а лIы хьэлэмэтым апхуэдэ лъапIэныгъэ зэрыхуэфащэм и заКъуэкъым. Дэтхэнэ цIыхуми, и ныбжьым емыльытагъ, бгъэдэльщ ар адрейхэм езыгъэсфIэкI гуэр. Ауэ цIыху кудэ кьыпхуэгъуэтынукъым, и лъэпкъгъуэм ябгъырыбгъуэзэкIэ, абыхэм Iуплъу яхэплъагъуэ, кьыхьыхIам хупымыупщI къудамэ гъуахэр Хьэзешэ хуэдэу зыжьэхэуа.

Бейцыкlур къыщалъхуар Псыгъэнсу жыIаIэкъым. Хэку зауэшхуэм зи сабингъуэр хнубыда кудым хуэдэу, абы «гугъу уехьу укъэтэджын» жыхуаIэр сыткIи зыхищIащ. Адэрэ адэшхуэри зыщхьэщыжмытыж унагъуэр зэманкIэ цIыхубз къауркIэ къэпсэуащ. Курыт школыр кьнухуэу еджапIэхэм щыхуэдэм, и анэр зэхъуапсэр дохутыр Iэщlагъэратн, медучилищэм щэтIысхьащ. Колхоз iужьыгъэм къыдэмыхуэ анэмрэ уэ кIыхьым иубыда анэшхуэмрэ щыпIьагъукIэ, Iэщlагъэм нэхъри уэзгъуэзэныр хуэзгъэсIащ пхуэхъуныр куэдрэтэкъым. Арати, дзэм къулыкъу щрихьэкIауэ къыщцIкIуэжьым, Хьэзешэ щэтIысхьащ Томск кьалэм дэт медицинститутым. Унэм нэхъ пэгъунэгъуэм мурадкIэ, Ставрополь зыкъригъэдзыжьыну щыхуэежьэм: «Иджы ди деж фыщеджэнущ», зыжраIа студентхэм я пIэкIэ университетым щIэмытIысхьэу мыхъуну ягъэува негрхэр къащтэри, езым и гъуса щIалэхэм хуэдэ дыдэу, Хьэзешэ еджапIитIым я зэхуаку къыдэзнакIэ. Бзэ еджэгъуэ псо лейуэ имыгъэкIуэдын щхьэкIэ, ар ди университетым и «Зоотехник» къудамэм щIотIысхьэри, кьеух, зэман дэкIмэ езыр щыIэжьну медфакыр иджыри къыдэзрыдэIуамыхэм къыхэкIыу.

Ауэ дэ тфIэгъэщIэгъэнэ Хьэзешэ и гъащIэ гъуэгуанэм зыхунша IыгапIэхэракъым, - ахэр тынщу и дэфтэрхэмкI къыщыдгъэуэ. ТфIэхьэлэмэтри ущие гуэр зыхэтхыпхъэу кьытфIэщIри утыкуми пщIэми хэпабгъэу фэ зытемыт мы цIыху тынщыр гъащIэм зыхуитIуа. Абгы задэхэм зэрыдэкIуеэ Iэмалхэмрэ абыхэм кьрата гъэунэхуГъуэхэмрэщ.

Бейцыкlу Хьэзешэ и тхыгъэхэм щыщщ:

Куэдым яхуэзфIэкIыркъым къыдальхуэ фIым зрагъэуэщыну: абы щхьэкIэ упхыкIын хуейщ уэзса хьэлмэ узыдэпсэухэм къыпхуагъэув гуГъуэхэ куэдмi... Зыхуэёзыжьхуэзэф щIыхум апхуэдэхэм дже щащIэр нэгъэсауэ зэтемыухуауэ къыфIощI, нтIани, пс зыIут дэтхэнэ зымэ зезыгъэужьу щыIэр а зы гъуэгурщ. Абы укъыфIэкIмэ, уэзгъезыжуэну къанэр узыхэт щыхуэгъащ.

Зэрымыкъуаншэр зэхэкIыу, и щэр фIыкIэ Iужа нэужь, Хэкумрэ хэкуэгъуэмрэ зигу зэщагъэуа щIалэм Мэзкуу лэжьапIэ къыщцIыхьхъуэу щIидзащ. Мэжьыгъэшым хууеджауэ кьалэщхъуэм сыт хуэдэ лэжьыгъэ щыIэгъуэтынт? Аращ щхьэуэсыгъуэ хуэхъуар Бейцыкlум щIэныгъэм зыщIритам. Щыхьэрыщхъуэм щылажьэурэ, физиологиемкIэ союзэпсо институтым илъэс зыбжанэ зытекIуэда диссертацэр щIыпхигъэкIри, абы республикэм кьыгъэзжащ.

Газетым еджэм кьыкфIащыну дыхуейкIым мы хьыбгъэрыр Хьэзешэ фигу щIэдгъэгъуну хьэмэрэ абы лей кьыхьэрытехьам щхьэкIэ лIыхьъжьыкIэ кьытедгъэуэну дыхэту фхуэтIуэтэжауэ. Тхъэм и щыкурклэ, ныбжьым узыщIгъэгугъым нэхъри куэдкIэ нэхъ жьыджэр щIэныгъэлIыр унагъуэкIи лэжьыгъэкIи нобэ ешьм кьнIэжьыжа увыпIэ пIьагъэм тетщ, къуэрылъху-пхъурылъхъуэм я деж кьыщыбмынэу, абыхэм я быныжи ильъэуащ. Ди мурадыр Бейцыкlум кьытхуэIуиха и гъащIэ гъуэгуанэм хэтIыгъуэ «лъэпкъ хэхэрдымыгъэхьужу зэрымыхъужнур нэхъ Iупщу кьэдгъэпэгъуэнщ.

Совет лъэхъэнэм и ткIиныгыр унту кьэкIыжмэ, Бейцыкlум лъакъуэпэщIэдз кьыхэзрыхуащIар езы зэман гугъумрэ кьэралым и зэхэтыкIэ мыхъумыщIэмрэ и Iэужьку кьыпфIощI. Ауэ Хьэзешэ Хэкум кьыпгъэзэжу, кьыщIадгъхуа щIыналъэм и гуащIэмрэ и зэфIэкIымрэ тригъэкIуэдну щIэрыщIэу щIыхуежьам «перестройка» жыхуаIэу щытам зэрыщIидзэрэ нэхъ дзыхьбл хьуакIэт, арщхьэкIэ хьэрэмыгъэншэу и Iэнатl Iутыну зызыгъэхьэзырым и гъуэгур иджыри зэвт. «Мы фызытепсэлъыхьыр апхуэдэу цIыхуфIмэ, и гъащIэ гъуэгум апхуэдиз гуанэ щхьэ кьытеэзрыхьрэ?» - жызыIэни щIыпIэ. «Тхъэм фIыуэ ильъагъуэр егъэунэху», - аращ цIыхур дунейм кьыхэзрытехьэрэ а Iуэхум жуаупу хуагъуэтар. Хьэзешэ зыкIи нэхъ лейкъым гуэныхь пшынымыкIыпIэу дэтхэнэ зыми кьыдит Iуэхум щIэлъхьэпохэр и бгыр щIэкъуэауэ зыгъэзэхэм нэхърэ. «ЦIыхум и насыпыр жагъуэгъум иныгъкъым», - жеIэ езы щIэныгъэлIми. Сыт хуэдизуи нэр щимыгъэункIыфIыкIми, а япэ Iуплъэгъуэм узыгъэгужьей гуГъуэхьэращ цIыхур цIыху зыщIыжьыр. Аращ зыгуэрым и нэрыгъкIэ зи псэм гуэзэгъуэ телъахъэм я гум губгъэн кьыщIимынэр.

Сыт Iулъхьэ къыщIыIыумыхьыр?

Ныбжь дахэ гуэрым нэсыху цIыхум пэжу зиужьамэ, нэхъыбэ дыдэу абы дэбгъэзытынур акъыIэрэ гупсэхуэгъэрэщ. Хьэзешэ и гупсысэ жэбэхэм езым и цIыху щIыкIэр хэтIагъэрыкIыныр ди плъапIэу и Iэдакъэ кьыщIэкIа тхыгъэхэм дыхопльэк:

Бейцыкlу Хьэзешэ и тхыгъэхэм щыщщ:

ЦIыхубзр егъэджэн Iуэхур зыхуэкIуа щыткIэм егъэгугъавэ. «Iулъхьэ хах», жаIэри, егъэджакIуэхэр ягъэкъуанщэ, ауэ щыхьэкIэ ар къыщежьар нобэ-ныжьэбэкъым. Лъэпкъым и еджапIэ нэхъыкIэм къытеуэ фэр абы и лэжьакIуэхэми къафIэмыIуэху щыткъым, сыт щхьэкIэ жьыпIэмэ, хэти къыгуроIуэ: егъэджэныгъэращ лъэпкъ щэнхабзэми, бзэхэми, щIэр кьежьами щIалэгъуэлэр ныщIэну щыIэ Iэмалхэм я нэхъыщхьэр.

«Сыт Iулъхьэ къыщIыIыумыхьыр?» А упщIэм БейцыкIу, япэраущ, хуэхьэзырэкъым. ЕтIуанэрауэ, упщIэр езыр-езыру апхуэдэу зэрыуварым кьегъэлъагъуэ нобэрей зэхэтыкIэм Iулъхьэ хэпхын нэхърэ хьымухьынкIэ нэхъ жьыджэр щIэныгъэлIыр унагъуэкIи лэжьыгъэкIи нобэ ешьм кьнIэжьыжа увыпIэ пIьагъэм тетщ, къуэрылъху-пхъурылъхъуэм я деж кьыщыбмынэу, абыхэм я быныжи ильъэуащ. Ди мурадыр БейцыкIум кьытхуэIуиха и гъащIэ гъуэгуанэм хэтIагъуэ «лъэпкъ зэхэрдымыгъэхьужу зэрымыхъужнур нэхъ Iупщу кьэдгъэпэгъуэнщ.

Совет лъэхъэнэм и ткIиныгыр унту кьэкIыжмэ, БейцыкIум лъакъуэпэщIэдз кьыхэзрыхуащIар езы зэман гугъумрэ кьэралым и зэхэтыкIэ мыхъумыщIэмрэ и Iэужьку кьыпфIощI. Ауэ Хьэзешэ Хэкум кьыпгъэзэжу, кьыщIадгъхуа щIыналъэм и гуащIэмрэ и зэфIэкIымрэ тригъэкIуэдну щIэрыщIэу щIыхуежьам «перестройка» жыхуаIэу щытам зэрыщIидзэрэ нэхъ дзыхьбл хьуакIэт, арщхьэкIэ хьэрэмыгъэншэу и Iэнатl Iутыну зызыгъэхьэзырым и гъуэгур иджыри зэвт. «Мы фызытепсэлъыхьыр апхуэдэу цIыхуфIмэ, и гъащIэ гъуэгум апхуэдиз гуанэ щхьэ кьытеэзрыхьрэ?» - жызыIэни щIыпIэ. «Тхъэм фIыуэ ильъагъуэр егъэунэху», - аращ цIыхур дунейм кьыхэзрытехьэрэ а Iуэхум жуаупу хуагъуэтар. Хьэзешэ зыкIи нэхъ лейкъым гуэныхь пшынымыкIыпIэу дэтхэнэ зыми кьыдит Iуэхум щIэлъхьэпохэр и бгыр щIэкъуэауэ зыгъэзэхэм нэхърэ. «ЦIыхум и насыпыр жагъуэгъум иныгъкъым», - жеIэ езы щIэныгъэлIми. Сыт хуэдизуи нэр щимыгъэункIыфIыкIми, а япэ Iуплъэгъуэм узыгъэгужьей гуГъуэхьэращ цIыхур цIыху зыщIыжьыр. Араш зыгуэрым и нэрыгъкIэ зи псэм гуэзэгъуэ телъахъэм я гум губгъэн кьыщIимынэр.

Сыт Iулъхьэ къыщIыIыумыхьыр?

Ныбжь дахэ гуэрым нэсыху цIыхум пэжу зиужьамэ, нэхъыбэ дыдэу абы дэбгъэзытынур акъыIэрэ гупсэхуэгъэрэщ. Хьэзешэ и гупсысэ жэбэхэм езым и цIыху щIыкIэр хэтIагъэрыкIыныр ди плъапIэу и Iэдакъэ кьыщIэкIа тхыгъэхэм дыхопльэк:

Бейцыкlу Хьэзешэ и тхыгъэхэм щыщщ:

«Сыт Iулъхьэ къыщIыIыумыхьыр?» А упщIэм БейцыкIу, япэраущ, хуэхьэзырэкъым. ЕтIуанэрауэ, упщIэр езыр-езыру апхуэдэу зэрыуварым кьегъэлъагъуэ нобэрей зэхэтыкIэм Iулъхьэ хэпхын нэхърэ хьымухьынкIэ нэхъ жьыджэр щIэныгъэлIыр унагъуэкIи лэжьыгъэкIи нобэ ешьм кьнIэжьыжа увыпIэ пIьагъэм тетщ, къуэрылъху-пхъурылъхъуэм я деж кьыщыбмынэу, абыхэм я быныжи ильъэуащ. Ди мурадыр БейцыкIум кьытхуэIуиха и гъащIэ гъуэгуанэм хэтIагъуэ «лъэпкъ зэхэрдымыгъэхьужу зэрымыхъужнур нэхъ Iупщу кьэдгъэпэгъуэнщ.

Бейцыкlу Хьэзешэ и гукъэкIыжхэм щыщщ:

*Зы бзыпльхуГъэ гуэр лэжьапIэм нэжгуащ, кьынIухьыну кьызэрытехьэлъэр пIьагъуу пшыхуэ телъу. Медфакым щIэс и пхъур езгъаджэу аратти, кьотIысри мыр жеIэ: «Си хьыдажбзыр еджэнкIэ зэрыхуэмыхуэ сощI». «Хуэмыхуэщи, тIэкIу езгъэджэн щхьэкIэщ щIыхуэзмыгъэувыр, армыхьмэ ущIэгуэзвэни зэхуэмыхьуни абы и Iуэхум зыри хэлъкъым», - жызоIэ. АрщхьэкIэ жысIэр кьринмыдзащэу, абдеж дыдэм тхыльгуэрхэр тельти, я тьабжьмэ тхыльмпIэ ахъшэ гуэр щIеIурн, сыкIэлъыдыжрэ жэрыжжкIэ щIолыж. Хьыджэб цIыкIур кьезджэрн сеупщIащ: «Iеиуэ сыпхущIыт?» «Тхьэ, укъыхсущымыт». «Бжеслэр ди фIэщ хъун, дзыхь кьыхсуупщIынт?» «Тхьэ, пхузощIмэ». «НтIэ, уи анэм уи адэр пIэхэнэу сымаджэу кьызжиIащ, езыр егъэджакIуэу аращи, кьыхьыщхуэ щыIэкъым. Мыр уи анэм етыж, мы дызэджэм кьыбгурымыIуэн зыри хэлъкъым. Сэ сыбдэIэпыкъунщи, ущIэрыхьэжьынщ», - жызоIэ. Нобэ хуэдэм хьыдажбз щIыкIур мэкIуэжри, етIуанэ махуэм щIыхубзым пщIэнтIэпсыр кьыпIухуу къос. «КьыхсхуэпщIэнукъыми аращ уэ ахъшэр щIысIыумыхьыр», - ежьащ. «Ди анэм ятIонэрэ, кьызжимыIар ди хьэунэж. Аращи, аргуэру щIэжьыжьн и пэкIэ абы кьыщIинна тумэныр сшхауэ жыпIэ хъунущ. Зыри Iэмал хуэзгъэтакъым...

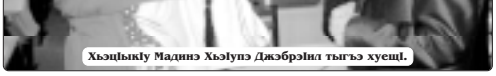

Хьэцыкlу Мадинэ Хьэлупэ Джэбрэил тыгъэ хуещI.

ХьэIупэ Джэбрэил студентхэм яIуощIэ

● Пшыхьхэр

КъКБКъУ-м и Адыгэ щэнхабзэ центрым щIэх-щIэхыурэ щызэхашэ лъэпкъ гъуэзджэм хэтхъэныгъэ хуэзыщIа, республикэм и цIыху щэджащэхэр зыхэт пшыхьхэр. Ахуэдэ зи чэзу зэхьыхьэр траухуат композитор цIэрыIуэ, усакIуэ, УФ-м и Композиторхэм я зэгухьэныгъэм Шостакович и цIэр зэрихьэу ит Къэрал саугъэтым и дауреат, Урысей Федерацэмэ Адыгэ Республикэмэ гъуэзджэхэмкIэ щIыхь знIэ я гъэкIуэ, КъБР-м и Къэрал саугъэтыр зыхуагъэфэща, ди республикэм и цIыхубэ артист ХьэIупэ Джэбрэил.

ПШЫХЬЫМ зыкърагъэхьэлIат композитор цIэрыIуэм и творчествэм дихьэхэу КъБКъУ-м Кавказ Ищхьэрэм ис лъэпкъхэм я литературэмрэ IуэрыIуатэмкIэ и кафедрэм и унафэщI **Тымыжь Хьэмыщэ**, адыгэбзэмкIэ кафедрэм и унафэщI **Тау Хьэзешэ**, суэрэтыщI-модельер **ХьэцыкIу Мадинэ**, «Амра» щэнхабзэ центрым и унафэщI **ЛыIзам Лидэ**, КъБР-м и радион и редактор, усакIуэ **Аброкъуэ Бэллэ**, дохутыр Iэзэ **Мэзло Эдинэ** сымэ, университетым и егъэ зыгъэгъэхуэам, и IэдакъэщIэкI тельыджкэхэр эзритхам, нэгъэщI Iуэхугъуэ куэдми яхутепсэльыхьащ ар ныбжьыщIэхэм. И макъамэхэм иригъэщIуэ, и усэхэм кьахуеджащ.

ЗэIущIэм кьрихьэлIаХэм кьыхагъэщащ ХьэIупэ Джэбрэил пщIэшхуэ зыхуащI цIыху щыпкъэу зэрыщытыр, зэчий зыбгъэдэль музыкант телъыджкэу кьызэрагъэпытэр икIи дапэкIи лъэпкъ щэнхабзэмрэ гъуэзджэмрэ егъэфIэкIуэным и гуащIэ хитхьхьэну зэрыщыгугъыр.

Хьэцыкlу Мадинэ композитор цIэрыIуэм тыгъэ хуищIащ бащIыныкъ екIу, студентхэр абы хуэупсащ фэ бгырыпх дахэкIэ. Саугъэтхэр лъэпкъ дамыгъэхэмкIэ гъэцIэрэщIат.

щхьэщэмыщI Изэ.

НыбжьыщIэхэм я гъуазэ

● Гъуэгу къежьапIэ

Ди гуапэ зэрыхъущи, ди щIыналъэр къудейщ ныбжьыщIэ зэчийфIэхэмкIэ. Абыхэм я зэфIэкIыр зыхуагъэпсыр я щIалэгъуэр зрагъэхъулIэн, цIыхуэхэм я дзрэжгъэр кьаIэтын кьудейрыкъым, атIэ псапащIэ Iуэхухэми хуоладжь. Ахуэдэу Налшык иджыблагъэ щекIуэкIащ «Зэчийфlэхэм я дуней-2012» псапащIэ зэпеуэр. КъБР-м ЩIалэгъуалэм я Iуэхухэмкlэ и министерствэмрэ къалэ администрацэмрэ и дIэныкъуэгъуу, а Iуэху дахэр кьызэригъэнэщащ «Имидж-Элит» Iэнатlэм и унафэщI, сабий зэчийфIэхэм я щIыналъэпсо зэхьэзэхуэхэм я къэщIыгъакIуэ гупым хэт Лъыщlэж Розанэ.

ЗэIпеуэм зэгъэзгъэдэль гъуэзджэ зэфIэкIэмылIэужьыгъуэмкIэ ехьулIэныгъэхэр зыIэрызыгъэхьа, илъэси 9 - 15 ныбжьым ит сабий 200-м щIигъу. ЗэчIыныгъэ зэхуэмыдэхэмкIэ абы пашэщыхьащ ныбжьыщIэ 25-рэ. Ахэр кьыхэзыха къэщIыгъакIуэ гупым и пашэт «Ералаш» киножурналым и генеральнэ унафэщI Грачевский Борис. Абы хуабжьу игъэщIэгъащ апхуэдэ зэфIэкIлъагэ зыбгъэдэль сабий зэчийфIэ ди щIыналъэм зэрыщыкъудыр.

Къэпщытакlуэхэм ягу кьынэжьхэм ящыщщ Гъузджэхэмкlэ сабий школ №1-м и уэрэджкIакIуэ ныбжьыщIэ БалаевИслъам и утыку итыкIэр. Ар ирагъэблэгъащ щыщхьэIу маазэм Геленджик кьалэм щекIуэкIыну «Москва - Транзит - Москва» ауанымрэ гушыIэмрэ я фестиваль зэIухам. «Актер зэфIэкIлъагъ» унэтIыныгъэм щытекIуа Хьущт Аслъэн Сафронов Михаил иригъэблэгъащ езыр зи унафэщI «Галантиноу» агентствэм. Зэпеуэм пашэ щыхьэхэзэ ящыщ Гришанковэ Владэ «Москва - США» дунейпсо зэхьэзэхуэм хэтыну хуит зыщI сертификаткIэ ягъэпэжащ. Псоми ягъэщIэгъащ анимацэ фильмхэр тезыхахэу Сабийхэмрэ ныбжьыщIэхэмрэ я творчествэм зыщрагъэужь центрым и гъэзнэху Чой Ын Кварпэ Мыд Камилэрэ я лэжьыгъэ хьэлэмэтхэр, «Нальчанка» къэфакIуэ гупым хэтхэу Коваль Александрэрэ БищIо Инадрэ я къэфэкIэ екIуэр. Зэпеуэм и Гран-при саугъэтыр хуагъэфэщащ Нартан дзт школ-интернатым «Бгыхэм я макъам» и ансамблым.

Зэпеуэм хэта сабийхэм я адэ-анэхэм фIыщIэ ин хуащI апхуэдэ зэпеуэ хьэлэмэтыр кьызэзыгъэпэща псоми. Псом хуэмыдэу ахэр хуэарэзыщ ЛъыщIэж Розанэ, я сабийхэм зэрадэIэпыкъуам папщIэ, абыхэм, зэхьэзэхуэр зыхуэгъэпсауэ щыта псоми я псэр дахагъэм къызэрыхуагъэуцамкIэ. Адэ-анэхэм зэрыжаIэмкIэ, Розанэ сабийхэм яхэлъ эчийм зригъэужь къудейкъым, атIэ йолIалIэ щыкIуэхэм яхэлъ гъэсэныгъэр егъэфIэкIуэным, зызрапщыт дэтхэнэ Iуэхуми ахэр тегъэгушхуэным. НыбжьыщIэ куэдым гъуаз я яхуэхъуа а бзылъхугъэм ахэр йоIухъэжь и Iуэху дэкIыу, ди щIыпIэм ИмиджэлIи щIыгъэу схьалIэныгъэхэр и куэду, насыпыфIэу псэуну.

ТАМБИЙ Линэ.

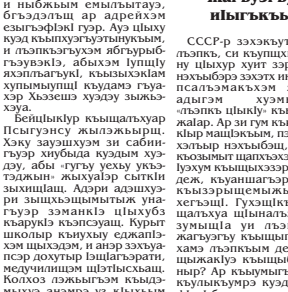

БейцIыкIу Хьэзешэ.

БейцIыкIу Хьэзешэ теухуауэ

БейцIыкIу Хьэзешэ Хьусен и къуэр Аруан нуэфи хьыкъэ Псыгуэнсу къуажэм 1942 гъэм къыщащIыхьащ. Псыгуэнсу дэт курыт еджапIэр 1959 гъэм кьнухащ. 1962 - 1963 гъэхэм Налшык медучилищэр кьнухри, фельдшерско-акушерскэ пунктым и унафэщIу Шыгъхьэ зэхуэжэм щылэжьащ. 1963 - 1965 гъэхэм дзэм кьулыкъу щрихьэкIащ.

1966 гъэм КъБКъУ-м и мэкъумэш факультетым щIэтIысхьэри, екъулIэныгъэ нIэу ар 1971 гъэм кьнухащ. 1978 гъэ пшIондэ егъэджакIуэу, мэкъумэш техникумым и Дагьыстэн кьудамэм и унафэщым и кьуэдзэу лэжьащ. 1978 - 1979 гъэхэм Куйбышев мэкъумэш щIэныгъэмкIэ институтым щылэжьащ. Калугэ областым хьыхь Боровск кьалэм дэт щIэныгъэ-кьэхутакIуэ институтым лабораториэ нэхъыщхьэу щIэныгъэ кьэхутакIуэ нэхъыщхьэу щылэжьащ 1980 - 1984 гъэхэм.

1984 гъэм и диссертацэр пхигъэкIри, биохимиемрэ физиологиемкIэ щIэныгъэхэм я кандидат хъуащ. А гъэ дыдэм республикэм кьнигъэзэкIри, бжьэ гъэхъунымкIэ Iуэхущ1апIэм и унафэщIу ягъэуващ.

1992 гъэм КъБКъУ-м щекIуэкIа зэпеуэм нэхьыкIри, биологиемкIэ, щIэныгъэ хъунымрэ ар къэгъэсэбэныныжьу щIэныгъэ-кьэхутакIуэ институтым и лабораториэм и унафэщI, профессорэхэм доценту лэжьэн щыщIидзащ. 2010 гъэм щегъэжьауэ зоотехникIэ кафедрэм щолажьэ. ЩIэныгъэмкIэ дунейпсо адыгэ академием и член-корреспондентщ.

БейцIыкIу Хьэзешэ и къуэ Анзорэ и унагъуэмрэ.

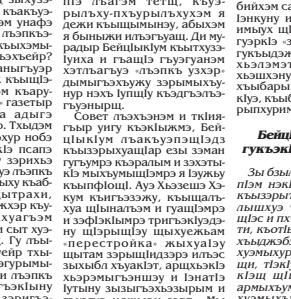

Хьэзешэ и къуэрылъхуэху БейцIыкIу Аминэрэ Азэмэтрэ.

Хьэзешэ и пхъум и пхъурылъхуэху Шыбзыхъуэхэ Данэрэ Сабинэрэ.

ЛъыщIэж Розанэ «Нальчанка» къэфакIуэ гупым хэтхэу Коваль Александрэрэ БищIо Инадрэ и гъусэу.

Экономикэ Политикэ

Махуэку

Кавказ Ищ хъэрэ Жылагъуэ

Дызэхадыгъуэми, ипэкIэ докIуатэ

● Щапхъэ

Мы зэманым зи экономикэр нэхьыфI дыдэ Германием Урысейр зэрыльэщIыхьэфыну, нужькIэ зэрыщхьэпрыкIыфыну щIыкIэр кьыдгурагъэIуаш Урысей экономикэ школым и ректор Гурнев Сергей.

Хьилагъ зыхэль бжыгъэхэр

- Иджыблагъэ Къэрал Думэм кьыщIэпсальэу Путин Владимир жиIаш ВВП-м зэрыхэхьэу псынщIагъэмкIэ Урысейр дунейм щIапащэхэм ящыщу. Ар пэж?

- 2009 гъэм ыкъэхэ кризисым Урысейр кьыз эрыхэкIар пэжщ: ильэситI кьызэдэнэкIам дэтхэнэ гъэми хуэзэу процентплIкIэ ВВП-р хэхьуэжащ, икIи зызыкьэка къэралхэм ельытауэ дэ нэхъ псынщIэу зыкъыдоIэтыж. Ауэ абыхэм я дежкIэ 2009 гъэр зыкъомкIэ нэхъ тынщу щытащ, дэ кьыгущыщщам ельытауэ. Щхьэтечу жысIэнщи, дэ ди хэхьуэхэр нэхьыбэу зэгъыстар щIыдагъэм и уасэр зыхуэдэрэщ. ЗэкIэ ар ехуэхыркъым, КъуэкIыпIэ Гъуэгуэрым и Iуэхур зэрыкъуэнур зэIубэкъыми. Хэбгъэзыхьмэ, ди щIыдагъэм нэхъ щIэупщIэ иIэ хъуащ. АрщхьэкIэ, нэхъ жыжьэ дыпIэмэ, дэ Iуэху гугъуэхэр кьыггъэкIыжыкIыщ.

- Путиным дыкьигъэгугъащ ильэситI нэхъ дэмыкIыу ди экономикэр дунейм щIинэхьыфIкъэу тхум яхьыхьэну...

- Премьерым Iуэхур зытригъыхьар валютэм кьыщIэкIырц. Зы доллархIэ Америкэм кьыщIипхъэщхунур ди деж нэхьрэ хуэдэ 1,5-кIэ щIинэхь мащIэщ - Урысейм псэуныгъэ Iуэхуэхэр щIинэхь пудщ. Апхуэдэу Iуэхум убгъэдыхьэмэ, Урысейм и ВВП-р зэрыхъур доллар трилиони 2-кым, ар ыхьэ щанэ хуэдизкIэ нэхьыбэщ. Апхуэдэ бжыгъэхэр зэхэзылъхьэр Дунейпсо банкырщ икIи ахэращ тегъэщIапIэ ящIыр дыкъэзыгъэгубгъэкъым. А бжыгъэхэр нэхьри дахуеифынут, псэупIэм егъэщIылIа хэхьуэхэр хагъэхьаныж. Урысейм нэмыщI, дэтхэнэ къэралми хэхьуэхэм щыхагъэхьэ щIыхуэхэм я псэупIэхэр бэджэнду ятамэ, яIэрыкьэнуэхэр зыхуэдизыр. Апхуэдэм Урысейри зэрыкъуэкIуэу, ВВП-р заншIэу процент 20-кIэ дэуеинущ. Абы кьыдэкIуэуи, зи гугъу тщIы ВВП-р ильэс кьэс процент 4-5-кIэ дэкIуеифэну, Урысейр зи экономикэр дунейм щыетхуанэ хъунущ. Ауэ абы щхьэкIэ уэ нэмыщIэм нэхьрэ нэхьыфIу упсэунфынущ. Къэрал 40-м я цIыхуэхэм зыхуейкэр нэхь зэрагъэтым кьытенэжьынущ.

- Процент 6 фIэкIа щхьэщамытыкIыу ипотекэ кьащтэфыну зэрыжиIэри хьэгъэщагъэ кьэплъытэрэ?

- ИльэсиплIым кьрифыбдэу ар процентри 6-м нэсу ирагъэхъухьфынущ, инфляцэм зрымычу щытмэ. ЖыпIэнщи, ар Урысейм и

● Тхыдэ

Сыт иджыри къэс щIыщыIэр?

тхыдэ псом щынэхь мащIэщ - инфляцэр нэгъабэ зэрыхъуар процент 6 кьудейщ. Нэгъэщ Iуэхуу ухуэнысгъэ Iэнатэм мылькушхуэ зэрыщIэзэхадыгъэр. Абы и зэранкIэ псэупIэхэм я уасэхэм хэхъэнущ. Ахэр цIыхухэм кьахэущэхунукьым.

Европэр ди ныкъуэкъуэгъукъым

-Урысейр Дунейпсо сату зэгухьэныгъэм (ВТО) хьихьащ. Къэдым щэч кьытрахьэркьым а Iуэхум мэкъуэщIри, ди экономикэм и нэгъуэщI IэнатIэхэри зэритхъэлэнум.

- Ахэр щIэшынэн щыIэкъым. Урысейр а зэгухьэныгъэм хьихьащ, ешам кьигъэувахэм ятещIыхьауэ. Псальэм и хьэтыркIэ, таможнэ уасэхэр процентри 10-м кьикIынурэ процентри 8-м нэскIэ кьехынущ. Мэкъумэщ Iэнатэм и гугъу щIымэ, европэ кьэралхэм я Iэнатэм ахьшэшхуэ дыдэ щыхуаутыпщынущ. Абы Iэмал кьыдитынущ ерыскъыкъэкIэр нэхъ пуд кьэтщэхуну. АрщхьэкIэ, зэрыгурыIуэгъэщIи, абы ди кьужьдэсхэм я фейдэ хэлъкъым.

Ауэ мэкъумэш Iэнатэм Iэмалышхуэ дыдэхэр иIэщ пэжыгъэм кьыпах хьерым хагъэхьуэм и лъэныкъуэкIэ. Ар кьайхьулIэмэ, ешропейхэр дэ кьыдэнынкъуэфынукъым. Ди къэралым щIышхуэ иIэщ. ВТО-м дызэрыхьэкьар щытщ нэгъуэщI кьэрал инвесторхэм хьыбар езыгъащIэу: Урысейм ущылэжьэфынущ. НаIуэ зэрыщытщи, инвестицIэм ахьшэм и мызакъуэу, технологиеэри кьыздашэ. Абы и фIыщIэкIэ Урысейм и мэкъумэш Iэнатэм зиужьынущ.

- Мылькуэшхуэ щIэзэхадыгъуэ кьэралым уахуэнынъэм эщыщубгъуну ущыгугъыщэ хьунукьым.

- Коррупцэрщ ди гъащIэр псом хуэмыдэу зыпIахьэр. Нэгъабэ Урысейм ирагъэкIуэсIкIаш доллар мелард 85-рэ, мы гъэм и апэ мазищ кьудейм - доллар мелард 35-рэ. Бизнесым кьелыгъэ коррупцэр льэпощхьэпо бзаджэу.

Правительствэ зэйухам и лэжьакIуэ гупым и зэйущIэм абы хуэгъэзэ Iуэху зыбжанэ кьызыхалъхащ. Псальэм и хьэтыркIэ, сэ кьызэолытэ коррупцэм пэщIэтынымкIэ бюрор зыми и унафэ щIэтын хуэмейуэ. АрщхьэкIэ Президентым жиIащ ар Прокуратурэ нэхьыщхьэм зэхэтын хуейуэ. ИтIани, яубзыхуэ Iэхуэхэм ящыщ гуэрхэм фIэкIа зэфIамыгъэкIыфми, коррупцэм удыныщхуэ игъэутынущ. Коррупцэм пэщIэмытыфмэ, правительствэщIэр текIын хуей хъунущ.

КОРОБИЦЫНЭ Ольгэ.
«Аргументы и факты».

1945 гъэм и ужькIэ псоми я фIэщ хьурт зэн апхуэдэ кьэмыхъужыну. Нюрнберг щекIуэкIа хьэжмыщIэм Гиттлер и пащхьэгуэ, зэрыщыту фашизмым кIэ ирита хуэдэт. НэмыщIуэхэм щаIыгъахэм, ягъэса кьуажэхэм псэуу зи щхьэр кьыдэзыхьфахэм кьалуэтэжкэм уи щхьэфэцым зрагъэIэтт. Ильэс 70 дэкIащ. Иджы Европэ кьалэхэм, нэхь тельыджэкращ, урысей кьалэхэм (!) я уэрамхэм я щхьэхэр льагъэу Iэтащэ кьыдохьэ зи Iэблэхэм свастикэ тет щыухуэр. Фашизмым и щхьэр кьIэтэужу ара? Хэт абы зи фейдэ хэлъыр?

Льагъымыхъунытгъэм и кьежьапIэр

Уи машинэм «ТекIуэныгъэ кьыгъэрытхуэфхамщхьэкIэ фIыщIэ фхудощI!» псальэхэр тептхэ кьудейкIэ Iуэхур зэфIэкIыркъым. Ныбжьыщ Iэхэр щыхъумэн хуейщ фашист гуращэхэм.

... Германием и иджырей щыхухэм Гиттлер бзаджэнаджэу щытауэ кьалъытэ. «Арльыиф хьэкIэхъуэжкIэт, - щыIэзэхэщ сэ Берлинн Мюнхенни. - Дэ доукIыт? нэмыщIэхэм Совет Союзым щIыху мелуанипщIхэр зэрыщаукIам щхьэкIэ», Ауэ, щхьэхуэу ущепсальэкIэ, «фриц» кьыз эрыгуэкIыр нэгъуэщI льэпкъым щыщ щIыхуэ щытехъущIыхь кьохъу. «Уэ журтхэр зищIысыр бощI». Тыркухэр хущIокъу ди деж мусльымэн хьэрал щаухунэу. Румынхэр дыгъуакIуэгъуэщ, фыщIакIуэхэщ. Хьэрыпхэр мардэншэу мэбагъуэ», - жаIэ. НэгъуэщI гуэрым щIегъэж: «Германиер сыту кьэралыфIу щытынут, «хамэхэр» кьэмыкIуамэ? Ахэращ ди гъащIэр зыгъэутхъуар». Нацизмыр ямыдэ хуэдэщ, арщхьэкIэ 30 гъэхэм Гиттлер властыр езытахэм я псальэхэм кьытрагъэзэж...

Хьийм икIахэр

Ещанэ рейхыр езым кьигъэхьея мафIэм хисхьэкащ ильэс 67-рэ и пэкIэ. АрщхьэкIэ абы кьыдэжъуэгурыкIуэ гупсысэхэр бзэкьижакъым.

Хэбгъэзыхьмэ, нацизмым дихьэххэр Гиттлер нэхъыбэ щохъу. Ди насыпщи, Гитлер и тельхьэхэр ди деж щынэхь мащIэщ, СС-м и ныхъэр яIыгъыу республикэхэм я уэрамхэм кьыдыхьэхэм я бжыгъэм ельытагъэ. АрщхьэкIэ абы уи гур фы ищIыркъым. Хэку зауэшхуэм ди цIыхуу мелуан 27-рэ зэрыхъэкIуэдар кьэплъытэмэ, ди къэралым их хъунукъым зы неонацисти. АрщхьэкIэ ахэр щыIэщ. Урысейм и закъуэ? 2007 гъэм Израильым (!) щаубыдащ эсэ фащэ щызыIэтэ ныжьыкIыбл. Пэжу, ахэр СССР-м икIыу Израильм Iэпхъуэжакъэм ящыщт. Сытым кьыхэкIрэ фашизмым и лей нэхъыбэ дыдэу зытехьа кьэралхэмэ Гиттлер и гупсысэкъэдихьэххэр щыIэныр? Ар щхьэусыгъуэ куэдым ельытащ.

- Псори зэльытар ныбжьыщ. Зи ныбжьыр ильэс 40 ирикъуа неонацист куэд урикъэлIа? - кьыдзэупщащ сэ, «наци № 2-м» и кьэ икIи Гиттлер кьуэ пэльытэ кьищIауэ щыта Борман Мартин- нэхъыщIэр. - Сэ апхуэдэ щIыху срихьэлIакъым. Гиттлер щIалэгъуалэр псом япэу кьызэрыдихьэхар фащэкIэщ. Дизайнер щэрыIуэ Босс Хуго кьигупсыса фащэмкIэщ, «Льыръ щIыхьрэ» псальэхэр зытетха кьамэхэмкIэ гъэщIэрэщIауэ.

Фашизмым и тепльэмэ ныбжьыщIэхэр зыIэпэмэ. Концлагерхэр, газ хьэкуэхэр... XXI лъэныгъэм ахэр таурыхъ шынагъуэу фIэкIа кьащIыхъуркъым. Абыхэм я гугъэщ нализмыр зы тельыдж гуэру. Сэ сыкъыщыщIеджкIэ, яжьэIоIэ: «Ещанэ рейхыр фы фызэригугъэм хуэдэкъым. Фащэ дахэркъым Iуэхур здэщIэр, атIэ абы кьигъэщIа льагъымыхъуныгъэщI»

НэгъуэщIхэр ягъэкъуаншэ

«СССР-м фильм куэд щытрахащ зауэм теухуауэ», - жеIэ Кемницэ щыщ тхыдэтхэ Бауэр Гюнтер. - Пэжщ, абыхэм нэмыщIэр лIыхъкIыу кьыщыгъэльэгъуащ. АрщхьэкIэ - тельыджэкъаеуэ! - жыларкъэм щыщхэм яхэтщ цIыхуу Iейхэр зи щIасэхэри. ЦIыху куэд зыкIа норвег Бревйики лIыхъэжь хьужащ. Уеблэмэ цIыхубзхэм абы льагъуныгъэ пицмохэр хуатх. 90 гъэхэм фи киномрэ Голливудрэ я фIыгъэкIэ, фи цIыхухэм фашистхэр монстру кьалытэжыргъэкIыж. Иджы куэдым ящыгъупщжащ Освенцимрэ Бабий Яррэ. «Фашизм кьызэрыгуэкIи» фыльмыр зыщIэжри мащIэщ. Иджы нацистхэр ажэгъащэ кьудейуэ кьыщIрагъадэз. Инджылыз пащтыхьхьыкIэр зэхуэсым яхохьэ СС-м и фащэ щыIэныр икIи ар псоми яфIэдыхьэшхэнщ. Тыркум Гитлер и тепльэр кьыщIагъэсэбэп, дыхур рекламэ ящIын папщIэ.

«ЩIалэ Iейкъым»

Фашист хабзэм цIыху мелуан 50-м я гъащIэр зэрихьам иджы зыри игъэшынэжыркъым. Гитлер рейхсканцлер хъуащ нэмыцIэхэм я мыгъагъэ псомкIи, я зэрыкъуелйсызри зэрыслэжьапIэншэрэ хэтыжу, «хамэхэр» игъэжъуаншэрэ: **журт хьэрэмыцIохэр, урыс большевикэр, французкъы дыгъуакIуэхэр, инджылыз бзаджэнаджэхэр мыхъуамэ, фIыуэ дыпсэнут.** Иджы Европэм льэпкъ Iуэху къыщаIэтыну хуейкъым. Нэгъабэ Мароккэм икIа цIыхум Белыгием цIыщ Льеж кьалэм цIыхуих цIыщIуикIам, прессэм махуитKIэ избэщIащ лIыкIыр льэпкъкIэ зэрыхъэрыпIыр. Зэрызэхэз кьэхъунIэ шынэрт. Мис а Льежи, Берлини, Лондони хьэблэхэр щIыщ, удыхьэмэ, Алжиром е Пакистаным укъыщIыхута фIэкIа умыщIэу. Апхуэдэ хьэблэхэр Iуэрыеиджмэ щIэ хъунущ. Абыхэм щызэкIуэ хабзэхэр нэгъуэщIу. Германием щыпсэу тыркуу унагъуэхэм щIащкIэ кьохьу кьемыдэIуэж я бынхэр. Москва щэшэнхэм щызэтраукIэ езыхэм я тетым и жагъуэ зыщIаухэр. Франджым хьэрыпI ныбжьыщIэхэм щIагъэс «кхъуэ хуэхьэм» я автомашинэхэр. Германием и канцлер Меркель Ангелэ иджыблагъэ зиумысыжащ: «ФРГ-м зы щэнхабзэм тет жылагъуэ щытхуэхуэнукъым - кьэкIэхъуэхэм кьэралым зыдрагъэкIуркъым, ахэр зыхущIэкьыр зрагъэкIуар жыIэщIэ ящIынырщ. Мыпхуэдэхэм деж кьыкъуокI ущиякIуэхэр. Абыхэм щIалэгъуалэм жраIэ: «Уэ фыуэжэгъуэ Азием рэ Кавказым рэ кьикIахэр? Адольф илъагъу хъуртжьым хамэхэр. Ар щIалэ Iейтжьым, хамэхэр кьэралым иригъэкъэбзыкIыну хуейуэ арат, абы и зауэлIхэм фащэ дахэ дыди ящыгът...», «Хамэхэ - зевгъэкI» кьыхуеджэныгъэм дихьэххэр мащIэкъым. Апхуэдэхэм ящыгъупщжащ Гиттлер урысхэр цIыхухэм яхибжэу Iэрыщымытар, ахэр пщылIыпIэ иригъэувэну зэрыхущIэкьуар. Ауэ хэт иджы ар зигу кьежьыжьыр?

... Гиттлер Адольф псэужкъым, ауэ абы и гупсысэхэр ящIадакъым. Урысейм Европэм нэхъ тKIий щохьу кьэралхэм щыпсэухэмэр абыхэм Iэпхъуэхэмрэ я зэхущIыкIэхэмрэ. Араш пащхьэуэ зэхуэсым щыIэныгъэм и кьежьапIэр. Абы нахуэу икIи кьехьэкI-нехьэкI зэмылIу тепсэлыхьыкIыныгъэм и кьежьапIэр. Абы нахуэу икIи кьехьэкI-нехьэкI зэмылIу тепсэлыхьыкIыныгъэм хуейщ. Фашизмым и бий бэнэныгъэр Iуэху джэгукIым. Ещанэ рейхым текIуа кьэралым щыщ ныбжьыщIэхэм нацистхэм зыдрагъэкIуу унгу тебгъакъуэ хъунукъым.

ЗОТОВ Георгий.
«Аргументы и факты».

● Щапхъэ

Къанкъул ФатIимэ

Зэкъуэшипл Iым я шыпхъу закъуэ

Адыгэ псалъэжьым зэрыжиIащи, нэхъыжьым пщIэ хуэщI, нэхъыщIэм гъуэгу ет. Гъуэгуанэ дахэ, бгъуфIэ гъащIэм щыхэщыну уящыщынгъэгугъщ зи гугъу фхуэтщыну пщащэр. Къамылыкъуэ кьуажэм дэт курыт щколым и 10-нэ классым щеджэ Къанкъул ФатIимэ и тепльэкIи, и IуэщагъкIи, еджэным хуиIэ жэуапльныгъэкIи куэдым щапхъэ яхуэхъу ныбжьыщIэщ.

СЫТ ХУЭДэ псэлъэкъым дежкIи мыхьэнэщхуэ иIэщ щIэблэ узынщэ, губзыгъэ кьыщIэхъуэным, цIыху щыпкъэ нэхьыбэу къыхэкIыным. Абы хуэмыпабгъэ зы адэ-ани егъэджакIуи щыIэу кьыщIэкIынкъым. КъызыхэкIа унагъуэм кьыхалъхьа гъэсэныгъэр, Iэдэбагъыр зыдэплъагъэу пщащэм школым ехьулIэныгъэфIэкIэ щызыIэригъэхьащ, апхуэдэуи абы щекIуэкI Iуэхугъуэхэм жыджэру хэтщ, бгъэдалъ зэчийр утыку куэдым кьрихьэу.

ФатIимэ Дзэлыкъуэ кьуейм щекIуэкIа нэхъыфI» зэпеуэм ильэситI зэкIэтыкIуэм япэ увыпIэхэр кьыщыхуагъэфэщащ, сурэт щIынымкIи пашэ щехъащ, предмет зэмылIэужьыгъуэхэмкIэ олимпиадэхэм ехъулIэныгъэфIэхэр кьыщихьащ. Апхуэдэуи «Си бзэ - си псэ, си дуней» республикэпсо зэпеуэм Дахэнагъуэ и ролыр Iэзэгу зэрыщIэзэщIам папщIэ, КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм и дипломыр кьратащ. Къэбгъэльагъуэмэ, и ныбжьыр жыжьэ нэмысами, апхуэдэ щIыхь, фIыщIэ тхыпIэ куэд зэхуихьэсащ Къанкъулым. Ар сыт хуэдэ зэпеуэми щыяпэщ, жэрдэмышхуэ хэлъу зэрызыхуигъэхьзэрым, утыку итыкIэ екIуэр хуэфэщэн щIэныгъэрэ зэрыбгъэдэлъым кьыхэкIыщ. А псоми кьежьапIэ хуэхъур, дауи, кьыщIихъуа унагъуэрщ, абы илъ хабзэрщ. Арагъэнщ езы ФатIимэ и текIуэныгъэхэр кьрихьэжьэ псори гурэ псакIэ кьыдэзыIыгъ и унагъуэмрэ щIэныгъэ гъуэгум тезыша и егъэджакIуэхэмрэ я фIыгъэ кьыщIилъытэр.

«Унэм зыщыгъаси, хасэм яхьихь», - жеIэ адыгэ псалъэжьым. ФатIимэ и анэшхуэ Хъэщхъэжъкъ Къэрэжан илъэс куэдкIэ егъэджакIуэу лажьащ, пщIэшхуэ кьыхущIу, и адэ Нарзан сурэтыщI Iэзэщ, и анэ Майе егъэджакIуэщ. И анэшхуэми и анэми «ЦIыхубэ егъэджэныгъэм и отличник» цIэ льапIэр зэрахьэ.

Гупсысэ убзыхуэ, IуэхущIафэ дахэ зиIэ, адыгэ хабзэмрэ нэмысымрэ зи Iэпэгъу щIалэ жаIэщ ФатIимэ и дзэлъхуипIыр - Залым, Щамел, Тибард, Къэбардэ сымаджэ. Къэнкъул ПлIакъым лъабжьэ быдэ хуэхъуну зыщыгъуэ щIалэхэм я шыпхъу закъуэм я нэIэ тетщ, удз гъэгъа пэльытэу зухэсакъыу.

Районым, республикэм щекIуэкIа зэпеуэ зэхуэмыдэхэм пашэныгъэ хъущIыхьа пащащэм иджы Москва кIуэуэ и зэфIэкIыр игъэльэгъуэн хуейщи, дахьуэхьу и насыпэ текIуэну, Къэбардей-Балъкъэрым и щIыхьыр льагэу иIэтыну. Зэкъуэшипл Iым я набдзэ щащэ закъуэм щIэныгъэкIи, IущагъкIи, цIыху хэтыкIэкIи, насыпI ныхьэкIи псоми апэ итыну дыхуохьуахьуэ.

НЭЩIЭПЫДЖЭ Замирэ.

«ТекIуэныгъэм» щытекIуахэр

Iуащхьэмахуэ куейм и Тырныауз кьалэм и картодромым «ТекIуэныгъэ» дзэ-спорт зэхьэзэхуэ щекIуэкIащ. ТекIуэныгъэ Иныр илъэс 67-рэ зэрырикъум теухуауэ щыта и Iуэхугъуэр кьыхэзэратэпэщащ ЕгъэджэныгъэмкIэ район Iуэхущ Iапи Iэм, ФСБ-м и Гъунапкъэхъуэмэ управленэу КъБР-м щыIэм, ДОСААФ-м и район кьудамэм, картингымкIэ кьубыым.

Iуащхьэмахуэ куейм егъэджэныгъэмкIэ и Iуэхущ Iапи Iэм и унафэщI Моллаев Суле йман кьыкъэрыджжIащи, апхуэдэ Iуэхугъуэхэм спорт лIэужьыгъуэ куэд кьыкъэщIаубыдэ, командэхэр зэкъуагъэувэ, зэпеуэхэр ирагъэфIакIуэ. А псоми кьадэкIуэу, ныбжьыщIэхэр дзэм кьулыкъу щыщIэным драгъэхъэ.

Районым и курыт еджапIэ 11-м я школакIуэхэм зэфIэкI зэмылIэужьыгъуэ куэд ягъэльэгъащ. Зэхьэзэхуэм и Iуэхугъуэр кьыхэзэратэпэщащ ЕгъэджэныгъэмкIэ районым Iуэхущ Iапи Iэм, ФСБ-м и Гъунапкъэхъуэмэ управленэу КъБР-м щыIэм, ДОСААФ-м и район кьудамэм, картингымкIэ кьубыым.

Iуащхьэмахуэ куейм егъэджэныгъэмкIэ и Iуэхущ Iапи Iэм и унафэщI Моллаев Суле йман кьыкъэрыджжIащи, апхуэдэ Iуэхугъуэхэм спорт лIэужьыгъуэ куэд кьыкъэщIаубыдэ, командэхэр зэкъуагъэувэ, зэпеуэхэр ирагъэфIакIуэ. А псоми кьадэкIуэу, ныбжьыщIэхэр дзэм кьулыкъу щыщIэным драгъэхъэ.

Районым и курыт еджапIэ №3-м и школакIуэхэр ещанэщ. Зэхьэзэхуэм щытекIуахэм сагъэтхэмрэ щIыхь тхылъхэмрэ ираташ.

Зэпеуэм пашэ щыхьэ командэр «ТекIуэныгъэ» республикэ зэхьэзэхуэу Нашлык кьалэ щекIуэкIынум хэтынущ.

ТАРИМ Алисэ.

Ди газетым я кьыкIэлъыIуэ номерыр кьыщыдэкIынур накьыгъэм я 19-рщ.

● Франджы

Франджы къэралым зэхъуэкIыныгъэшхуэ кьыщыхъуащ. Абы щекIуэкIа президент хэхьныгъэхэм щытекIуащ социалист Олланд Франсуа. Саркози Николя кьулыкъур кьызыхуигъанэжкIи папщIэ, Iэмал зэмылIэужьыгъуэхэр кьыгъэсэбэпыну ущIэкIынущ. Абы папщIэ Льэпкъ фронтым и тепльэ хэхакIуэхэр зыгуагъэзэн хуейт. АрщхьэкIэ ижь льэныкъуэмкIэ кьыщихь процент бжыгъэм хуэдиз дыдэ сэмэгурабгъу льэныкъуэмкIи щыфIэкIуэдыжу кьыщIэкIащ. Арати, иджырей хэхьныгъэхэм Саркози Николя тэмэму хуэмыхьэзыру кьыщIэкIри, и кьулыкъур фIэкIуэдащ.

● Къулыкъухэр

Япэ лъэбакъуэхэр

Ставрополь лэжьэн щыщIидзащ крайм и губернаторыщIэм. ЩIэныльэм и губернатор Гаевский Валерий и пIалъэр кьэмыгу и кьулыкъум трагъэжIри, абы и пIэ ирагъэуващ УФ-м и Президентым кьыгъэльэгъуа Зеренков Валерий.

ХАБЗЭГЪУЭ зэхуэсым и зэйущIэм хэтащ депутат 50-м щыщу 45-рэ. Псори абы и тельхьэу кьыщIэкIащ. Зеренков Валерий тхьэрыIуэ итащ, накьыгъэм и 5-м. Абы и япэ унафэм ипкъ иткIэ Ставрополым и правительствэр и кьулыкъум текIащ.

Зеренков и кьулыкъум зэрыпэрысым егъэщIылIа Iуэхуэхэм хэтащ УФ-м и вице-премьер, Урысейм и Президентым и плыкIуэу Кавказ Ищхьэрэ федеральнэ щIыналъэм щыIэ Хлопонин Александр, Президентым и хьэхуэныгъэ щIэныгъэр. ПлыкIуэм губернаторыщIэм хуигъэльэгъуащ нэхъ гульытэ зыхуищIыпхъэ Iуэхуэхэр.

- Псом япэу муниципалитетхэм я лэжьыгъэр егъэфIэкIуэн хуейщ. ЦIыхуэхэм куейкъым я Iэтащхьэхэр ильэс бжыгъэкIэ щамылъагъу кьэхъу, ахэр езыхэм хаха пэтми, - кьыхиГъэщхьэхуIащ Хлопонин. - Коррупцэм нэхъри зеиГъу, льэпкъэм я зэхуэцытыкIэхэр зэщIопIъэ. Зыщыдвмыгъэгъэгъупщэ щIыналъэм щыпсэухэм я процент 82-р зэрырысыр. Мыхьэнэ ин иIэщ ерджэн, лажьэн, я Iуэху дагъэкIын мурадкIэ, мыбы кьэкIуахэр я хуитыныгъэкIэ дамыкъуэзу, щIыналъэм и цIыхухэм я сэбэп зыхэлъхэм гульытэ хэха хуащIынум. Иджыри зы: хабзэ псоми я дежкIэ зыуэ щытын хуейщ, дэтхэнэри зыщIыщ льэпкъым, иIыгъ кьулыкъум емыльытауэ.

Губернаторыщ Iэм кьыгъэгугъащ цIыхуэхэм я псэукIэр егъэфIэкIуэным телэжьну.

- Дэ ди щIыналъэр кьулейщ, арщхьэкIэ абы цIыхуэр зэпэщу щыпсэурэкъым. Крайм льэпкъ куэдым ящыщхэр исщ икIи сыт щыгъуэ зыгуэрэкэр хущIокъу ахэр зэпэщIагъэувэну. Мы зэманым цIыхуэхэр арэзыкъым щIыпIэ властхэм я лажьыгъэмкIэ. Мылъку зэрызральэфапIэм теухуа кьаугъэхэр кьохьэт, загъэмэжалIэ. А псори ди гъащIэм хэгъэкIын хуейщ. Си лжьыгъэр хэхьыбэу зыкъэзэунэтIыныр цIыхуэхэм я псэукIэр зэпэщIу хъунырщ. Дэтхэнэ цIыхуми ди гульытэр льэпэсын хуейщ, - жиIащ Зеренков Валерий.

ЕМЕЛЬЯНОВЭ Светланэ.
«Российская газета».

ПIланэпэр зыгъэхьэзырар ШАЛ Мухьэмэдщ.

Редактор нэхъыщIхьэ ХЬЭФIЫЦIЭ Мухьэмэд

РЕДАКЦЭМ И КОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭР

Жылаев Заурбэч (редактор нэхьыщIхьэм и къуэдзэ), **ЖЬэкIэмыхьу Маринэ** (редактор нэхьыщIхьэм и къуэдзэ), **Ширдий Маринэ** (редактор нэхьыщIхьэм и къуэдзэ), **Гъурыжь Мадинэ** (жэуап зыхь секретарь), **ГъущIо Зариф, Истамп Залинэ, Кьардэн Маритэ, Хьжькьаэр Алик.**

КьыдэзыгъэкIхэмрэ редакцэмрэ я хэщIапIэр

«Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ кьыдагъэкI.

360030, Къэбардей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5, ещанэ кьат.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхьыщIхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхьыщIхьэм и къуэдзэхэм - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкIэ, жылагъуэмрэ льэпкъ IуэхуэхэмкIэ - 42-22-86; кьуажэ гъащIэмрэ экономикэмкIэ - 47-22-63, 42-57-59; щIихабзэмкIэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхьэмэ Iуэхущ Iапи Iэхэм ядэлэжьэныжьмкIэ - 42-60-53; хьыбарыщIэхэмкIэ, спортымрэ пресс-хэмкIэ - 42-22-88; егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ - 47-32-15; зэдзэкIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием - 47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер Iуэхущ Iапи Iэм - 42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Тедзэ тхыгъэхэм кьыщыхьа бжыгъэхэм, кьыщIэтха Iуэхугъуэхэм я пажагъымкIэ ахэр зытхахэм я пэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Iуэху еплъыкIэр зэтехуэ зэныту щыткъым.

Газетыр Iэ тезыдахэм яхуэхьынар и щIэ дольщ КъБР-м федеральнэ пошт зэпэщIэныгъэмкIэ и управленэм.

Тел.: 76-01-28, 76-01-10.

Газетыр 1989 гъэм дыгъуэзагъэ и 16-м Печатым и хунтынынгъэр хьэмэнымкIэ Кьэбэрдей-Балъкъэр щIыналъэ Iуэхущ Iапи Iэм № II-0065-м щIэту ятхащ.

Зы илъэсым газетыр 250-рэ кьыдокI.

«Тетраграф» ООО-м щыратащ.
КъБР, Налшык къалэ, Лениным и цIыкIэ щыIэ уэрам, 33, тел. 42-35-75.

Мы кьыдэкIыгъуэм елэжьахэр: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Кьаншокъуэ Элэ, редактор ЩоджэнI Iэмират, корректорхэр ЩоджэнI Инир *(1,5,6-нэ нап.)*, ЩоджэнI Заирэ *(2, 3,4-нэ нап.)*, *корректорхэм я дэIыкIыуэгъуэ* Мырзэкъан ФатIимэ. *КомпьютеркIэ газетым и тепльэр ящIащ* Нур Саидэ, Мэлбахьэ Анжелэ, *сурэтхэм елэжьар* Бицу Жаниэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер Iэнатэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Iэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20-рщ.

Индексыр 51531 ● Тираж 5.001 ● Заказ №1273